

क. मं
९

१ श्रीगणेशाय नमः ॥ महेशाय नमस्तस्मै सच्चिदानन्दरूपिणे ॥ नतामरकिरीटोद्यप्रभाविस्फुरितांध्रिये
॥ १ ॥ सूर्यपितामहो व्यासो वशिष्ठो त्रिपराशरः ॥ कश्यपो नारदो गार्गसश्चिन्मनुरङ्गिरा ॥ २ ॥ रोमशः पौलि
शश्चैव च वनो यवनो भृगुः ॥ शौनको ह्यदशा वै ते ज्योतिःशास्त्रप्रवर्तकाः ॥ ३ ॥ स्कन्दत्रयात्मकं शास्त्रमाद्यं
सिद्धान्तमंजकम् ॥ द्वितीयजातकं स्कन्दं तृतीयं संहिताद्वयम् ॥ ४ ॥ ग्रहाणां मध्यमाभुक्तिस्फुटभुक्तिरन
त्रम् ॥ दिक्ताधनंतत्पञ्चायां लघुकालविनिर्णयम् ॥ ५ ॥ चन्द्रार्कग्रहाणां सम्पत्तयोऽपारिलेखनम् ॥ समा
गमोऽयुद्धभेदो ग्रहाणां युतमयुतम् ॥ ६ ॥ उदयस्तमयाज्ञानं चन्द्रशृङ्गोन्नतोन्नती ॥ पातवैधृतयो वेतो भूगो
लं यन्नलक्षणम् ॥ ७ ॥ मानक्रियामानभेदाश्चाद्यस्कन्दे प्रकीर्तिताः ॥ राशिभेदः खेटयोऽपि विविचो निजम
लक्षणम् ॥ ८ ॥ नीचकोजतर्पणं सामरिह्यं भङ्गलक्षणम् ॥ आयुर्दीपो दशाभेदाभेदाश्चात्र दर्शयन्ति च
॥ ९ ॥ अष्टवर्गकर्मजीवो राजयोगश्च मंजकाः ॥ चन्द्रयोगादिग्रहाद्याः प्रवक्ष्यामि योगसम्भवा ॥ १० ॥ राशि

रामः
९

संकीर्ण

शीलदृष्टिफलफलभावफलततः॥ नौकावाद्याश्च ये योगायोगाः सम्भवाः॥ ११॥ मन्त्रीजातकं रस्योति
निर्याशीनद्युजातकं॥ देष्काणाश्चक्रियायोगाद्वितीयस्कन्दसम्भवाः॥ १२॥ आदौशास्त्रोपनयनं रवेरचा
रेदुलक्षणां॥ तिथिवासनक्षत्रयोगान्तिथ्यर्दुलक्षणां॥ १३॥ मुहूर्त्तोपग्रहसूर्यः सङ्क्रान्तिगोचरकालः
॥ चन्द्रताराबलं चैव क्रियाः षोडशकर्मणां॥ १४॥ दूषिकाबंधनं यात्राप्रवेशो वास्तुलक्षणां॥ नृपाभिषे
चनं देवप्रतिष्ठावस्त्रलक्षणां॥ १५॥ अग्न्याधानमेघगर्भनिखिलोत्पातलक्षणां॥ तच्छ्रान्तिमिश्रिका
धाय तृतीयस्कंदसंभवः॥ १६॥ सवलक्षणां संयुक्तं मुक्तं स्कंदद्वयं ततः॥ सांप्रतं महितास्कंदमेव
लक्षणां संयुतं॥ १७॥ वक्ष्ये ह्येकस्य पत्रह्माहितार्थं देहचारिणीं॥ ग्रहग्रहणां संकीर्तियज्ञाध्यायनक
र्मणां॥ १८॥ प्रयोजनप्रतोद्वाहक्रियाणां कालनिर्णयः॥ एतद्विनान्तिद्वान्तिश्रोत्रस्मार्तान्तिविलाक्रि
यां॥ १९॥ जातव्यमध्ये तव्यतु पुंस्वमायुर्व्यशस्करं॥ पुराणकालपरिज्ञानादश्वमेधफलं भवेत्॥ २०॥

क. सं

२

पुण्यकालं च धोवेति स तु यांति परां गतिं ॥ कालं जानेति कुशलं तदेवा ब्राह्मणं विदुः ॥ २१ ॥ ॥ इति कश्यपवं
ह्मर्षिर्विरचिता यां शास्त्रा पनयनाध्यायः प्रथमः ॥ १ ॥ ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि सूर्यचारमनुत्तमं ॥ सूर्य
चारवसुदेवनिखिलं कालनिर्णयम् ॥ १ ॥ संक्रातयं सूर्यमेषाद्या चैत्रमासादिषु क्रमात् ॥ त्रयेमेतमवेत्त
त्रत्वधिमासः समागमे ॥ २ ॥ यस्मिन्मासे कसंक्रातिदर्शात्तात्प्राक्परापरम् ॥ दर्शमुर्ध्वं द्यमवति स संस
र्गधिमासकः ॥ ३ ॥ आरभ्य शुक्लप्रतिपत्तवेशात्संक्रातद्वयम् ॥ आगामीन्दुक्षयश्चात्तात्प्राक्गताख्यस्त्वह
र्यतिः ॥ ४ ॥ मूनमासगुलाषद्वत्त्वधिमासस्तु सर्वदा ॥ स्फुटार्कसंक्रमौ द्वौ चैत्रापो द्वे धित्वे मासकः ॥ ५
मासौ न्युनाधिकौ क्रान्तौ सर्वकर्मवहिकृतौ ॥ मासा प्राधान्यकं कर्म विनापि क्रतुसूचकौ ॥ ६ ॥ दस्रभादित
यस्यैकं यदि वृष्टिर्भवेत्तदा ॥ क्षेमं शुभिक्षमतुलं भीतिदोषो मिदस्रभे ॥ रोहिणीद्वितयस्थैर्केशस्य द्वि
र्भनोजयः ॥ रोहिनक्षत्रगे सूर्ययदिवृष्टिर्भवेत्तदा ॥ ७ ॥ अन्त्यमल्यवृष्टिस्मात् दितिदेवस्त्वनर्थता ॥

सं

२

आर्द्रप्रवेशवृष्टिस्तार्द्रमासमवर्षां॥ ९८ ॥ दिवार्द्राशयनाशायरात्रौशस्यामिवृद्धये॥ अश्वमानेर्द्ररात्रौचे
महर्द्व्यमुभिक्षकृत्॥ ९९ ॥ आदित्यादिह्रिदेवांतदशर्क्षे संस्थिते रवौ॥ सम्प्रवृष्टिमुभिक्षं प्रादिनामिहृषु
वेशने॥ १०० ॥ मित्रभात्रितयं ह्यर्क्षे यदि वृष्टिर्भवेत्तदा॥ नृणां व्याधिभयं म्रत्युं शम्पानाभीति तोभयं॥ १०१ ॥ पूर्वा
षाढांगते भानौ जीमूते परिवेष्टिते॥ तुमारा निलयुक्ते वा क्रूरा खिलदिने क्षयि॥ १०२ ॥ क्रमादार्द्रादिके वृष्टि
वृष्टिस्तैः संयुतैः॥ विश्वाभाहक्षयद्वेर्क्षे स्थिते वृष्टिर्भवेद्यदि॥ १०३ ॥ सुवृष्टिः क्षेममारोग्यं नृपास्त्रयश्च
सर्वदारे वती संयुते सूर्ये यदि वृष्टिर्भवेद्यदा॥ १०४ ॥ पूर्वाषाढा नुमंगम्यादार्द्राभेषु नैव वर्षां॥ १०५ ॥ गरिताग
गाकालानुष्ठायादौः सर्वतोयनं॥ भवेद्विपत्तिजगतः पश्चात्क्षेममुत्तमं॥ १०६ ॥ त्रयस्त्रिंशद्वादसुतास्तामः
माग्न्याः सकीलकाः॥ तनर्कमंडले दृष्ट्वा वर्गाकारैः फलं वदेत्॥ १०७ ॥ सूर्यमंडलगापापाश्चन्द्रमण्ड
लगाः शुभाः॥ चन्द्रेऽप्यनिष्टदाः श्वङ्गकवर्धक्षमन्निभा॥ १०८ ॥ उद्गमेतामसादीनीर। जो वृष्टिर्महानि

क. सं
३

नः॥दिग्दाहस्त्वथभूर्कीपनीहारागयपातनम्॥ १९॥स्वमाद्यामाहोत्पाताः स्युस्तेवमफलप्रदा॥नि
मित्तवस्तुतोयत्ताफलनैमित्तिकम्पच॥ २०॥खड्गकारेनृपेबंधकबंधेव्याधितोभयम्॥धांक्षेचौरभयंकी
लकाकारेनित्वनर्घता॥ २१॥राजोपकरणाकारैरुत्राद्यैरह्यमंडले॥धनैर्वधोत्पराजत्वंस्युर्लिगेजन
नाशनं॥ २२॥मद्यैविद्वानृपेबंधकरोतिरविमंडलः॥मितरक्तैः पीतकृषोः पातलैविप्रपूर्वकान्॥२
३॥चमूपोनाशमायातितामैरुर्दुमुखैः करैः॥पीतेनृपात्मजः स्वेतेः पुराधाश्चित्तैर्जनैः॥२४॥ज्ञो
धूमोपिसंगैर्ज्ञैर्वृष्टिश्चाधोमुखैर्जथा॥उदयेज्जामयेस्वास्थ्यं सर्वेभीनतथाविधैः॥ २५॥शिशिरेताम्रवर्णा
र्कः शुभदः कपिलोपिवा॥ग्रीष्मेस्वर्गानिभश्चित्रः प्रावृष्ट्यास्तुजगर्भवत्॥ २६॥शरद्वेमतममयेलोहिता
भः शुभः प्रदः॥लोकानांभयदग्रीष्मेनोहितः सूर्यमण्डलः॥ २७॥हेमन्तेरोगदः पीतोऽक्षप्रवृष्टिबृष्टि
क्षत्॥आरवण्डलधत्तुखण्डनिभोभूयविरोधकत्॥ २८॥नवर्षन्तिद्वादशाष्टं वहिष्यन्तिभोपमः॥युद्धा

रामः
३

यशशरत्तीभोगजतयत्वंविभूपमः॥ २९॥ श्यामोर्ककीटभयकभयकद्रुममंनिभः॥ छिद्रानिमगुलेभानो
दृश्यन्तेराजनाशनम्॥ ३०॥ कुम्भरूपंक्षुद्रयदःपुराहातोरणाकृति॥ देशहाकृत्ररूपक्षुभूपहाक्कादुमगु
लम्॥ ३१॥ उक्तादिपतनंमथ्याकालेराजविनाशनम्॥ परिवेष्टोमदाकेन्दूपक्षपक्षार्द्रमेववा॥ ३२॥ युद्ध
दौराजहन्तारावुपग्रहममन्वितौ॥ अम्नाकारैर्धनैश्चन्द्रमदयामितोविधिः॥ ३३॥ युद्धदोष्टुखराद्य
त्रैरक्षरूपैर्भयप्रदः॥ मन्तमस्कंपर्वविनाशूर्येन्दोमगुलंयदि॥ ३४॥ आतकंपावकभयंकरोत्यर्ध
विनाशनम्॥ अतौकैमूर्तिकिरणोर्मगुलेमङ्गलप्रदः॥ ३५॥ सम्पज्ञात्वासूर्यचारिवदेत्फलनिरूपणा
म्॥ ॥ इतिकथ्यपब्रह्मविश्रुतितायीसूर्यचौध्यायोद्वितीयः॥ २॥ ॥ चतुर्दश्याङ्गतश्चन्द्रःस
र्वदास्तत्रयदुजेत्॥ अमावास्यागतश्चन्द्रःसूर्यःशश्यादिभिःसमौ॥ १॥ अनेनप्रतिपत्सूर्यान्निर्गतश्चो
दयङ्गतः॥ शुभदःसर्वजन्तूनीमोम्याःशृङ्गोन्नतोदितम्॥ २॥ विपरीतोदितमेवीमरिह्यायामृतद्यु

क. सं.
४

तिः॥अप्राप्यभुक्तौषधानियौघमभादिधुरीशभात॥ ३॥द्वादशर्क्षाणिमध्यस्थोभुक्तौतीत्यनवेन्दुभात
॥अद्भुमान्ननिलेन्द्राहिवरुणोशात्रकानिच॥ ४॥बृहद्भान्यदितीन्द्राग्निध्रुवसंज्ञानिमानिच॥अन्यानिम
मधिष्ण्यानिक्रमादेष्टदितोविधुः॥ ५॥अनर्घमहदर्घत्वंसमर्घत्वंकूरोतिम॥तोयविश्वेन्दुमूलानीया
म्यमार्गगतःशशी॥बहिप्रदोजलचरीद्यानमर्षविनाशकृत्॥ ६॥मैत्रादिदेवयोर्याम्यमार्गवतौचपा
यकृत्॥धातृपैतृभयोमध्येगतोदुर्भिक्षकृच्छरी॥ ७॥शुभदोखिलधिष्ण्यानांमौम्यसाम्पगतोशुभः॥बृ
हिशुक्लेयमाकारेहनिःपिपोलिकानिमे॥ ८॥अर्घ्यवृद्धिर्विशालेन्द्रावविशालेर्धनाशनम्॥अधोमुखेरा
जहानिकलहंदरादुमनिमे॥ ९॥हतशृङ्गकजेनेन्दुर्हतप्रत्यङ्गभूनिपात्॥गुरुणाश्रेष्ठनृपतिशुक्लेनौ
त्यनृपास्तथा॥ १०॥दुर्भिक्षंवृष्टिभयकृद्गतःशृङ्गोवधेनमः॥शौरिणाचार्यभयकृत्कृष्णेल्पफलदासि
ते॥ ११॥वर्द्धमानेमितेपक्षेकृष्णपक्षेक्षयंजते॥विप्रभूरिपयोवृद्धिर्हीनेहानिममेसमम्॥ १२॥प्रा

रामः
४

लेयकुन्दकुमुदमुक्तास्फाटिकमन्त्रिभः॥मण्डलसर्वजन्तूनांक्षेमामोर्ग्यमुभिक्षकृत्॥ १३ ॥ ॥इतिचन्द्रचा
राध्यायतृतीयः॥ ॥अथातःमंत्रवक्षामिकुजचारमनुत्तमम्॥यतःशुभाशुभन्त्रेनचारिणोखिलदेहिनाम्॥
॥ १ ॥ नवमप्राप्त्यमेर्क्षेबुधोदयाद्वक्ति तेकुजे॥ तद्वक्रमुष्ममंजतदामयाग्निभयप्रदम्॥ २ ॥ द्वादशैकादशे
विधेमेदशसेवाप्रतीपमे॥ वक्रमशुमुखं नामशरद्विर्विनाशनं॥ ३ ॥ विधेमेचतुर्दशेभौमेवक्रितेवात्रयोदशे॥ त
द्वक्रं व्यालसंज्ञं तदशभीतिदशदम्॥ ४ ॥ षोडशैर्धवापेक्षदशेतदुधिराननम्॥ शुभिक्षकृद्वाधिभयंतद्वक्रं
देहधारिणाम्॥ ५ ॥ विधेमेष्टादशमेसप्तदशेवक्रमंगतेचतत्॥ त्रिंशमुशलं नामदम्पुशस्त्रार्थभीतिदः॥ ६ ॥
फाल्गुन्योउदयकृत्वावक्रम्पाद्विष्टेदेवमे॥ भाद्रपेजायन्तमिते त्रैलोक्यत्रयीदते॥ ७ ॥ श्रवणोभ्युदितोभौम
जाद्विनाक्षंभयप्रदः॥ मद्यायाविचरेभ्योमस्तस्यामेवप्रतीपगः॥ ८ ॥ शम्भ्राणांवृद्धिभयदः पादुदेशविनाश
कृत्॥ पितृधातृद्विदेवर्क्षयोगतारांभिनतिचे॥ ९ ॥ तदाकरोतिभूततुदुर्भिक्षंकलहागमम्॥ नैऋत्येभव

क. सं
५

गोन्दक्षेरोहिणीषुत्तराषुच ॥ १० ॥ नरन्नवृद्धिदोभोमोरोहिणीयांम्यगोयदि ॥ शुभदः सर्वविघ्नानामुग्धा
पोधशमूस्तुतः ॥ ११ ॥ याम्यगोनिष्फलदोभेदेभेदकरोनृगांम् ॥ प्रवालकिंशुकाशोकतक्षतामनिभः कुजः
॥ १२ ॥ विप्रलोनिर्मलंपद्मरागमूर्तिर्भुवप्रदः ॥ १३ ॥ इतिकश्यपसंहितायीभोमचारश्चतुर्थोऽध्यायः ॥
४ ॥ अथातः सम्प्रवक्ष्यामिबुधचारसमागतः ॥ उदयन्नब्रजेत्सोमोविनोत्पातेनसर्वदा ॥ १ ॥ आतङ्कवृद्धिम
ह्नामदुर्भिक्षानलतोभयम् ॥ विष्णुभयद्वयविश्वेन्दुधातृभेषुचरन्बुधः ॥ २ ॥ भिनन्नियोगतारात्तानवृद्धिवा
धिभीतिहृत् ॥ आर्द्रादिपितृभातेषुदृश्यतेयदिचन्द्रजः ॥ ४ ॥ यामयावृद्धिदुर्भिक्षराजाविद्वरभीतिहृत्
॥ विवरंमार्यनक्षत्रांषडक्षेक्षिन्दुनन्दनः ॥ ५ ॥ नृगांशुभिर्क्षेत्रारोग्यैकरोतिपशुनाशतम् ॥ संचरनार्यमा
ग्रेययाम्याहिवुध्यभेषुच ॥ ६ ॥ धातुक्षोभः प्रदं सर्वजन्तूनामिन्दुनन्दनः ॥ रेवतीदम्बनैऋत्यीवारुणार्क्षेषु
संचरं ॥ ७ ॥ भिषग्वनिज्यतुर्गवृक्षिणांत्वशुभप्रदः ॥ चरन्पूर्वात्रयतेजीयोगताराणांभेनत्रिचेत् ॥ ८ ॥

ग. सं
५

बहिरुक्तद्वन्द्वौरेभ्योभयदश्चन्द्रनन्दनः॥वायव्यधातुपुष्पाग्निविष्णोषुप्रकृताकृतिम्॥ ९ ॥पितृसार्पाम्बु
रोदेषुभेषुमित्त्राह्वयागतिः॥भाग्यार्यमेत्यादितिषुसंक्षिप्तामागतिस्तदा॥ १० ॥अहिवुश्याजपादेचद
सुभीतिश्चदामरा॥योगात्रियोगनिषेधमविश्वनैऋत्यधातुषु॥ ११ ॥द्यौरागतिज्वाष्टुविष्णुवसुवाङ्मरा
भेषुच॥मित्रेन्द्राग्निधनाधीशभेषुपापकृतागति॥ १२ ॥प्राकृतायांगतशश्वद्विद्विष्टिश्चरोगकृत्॥मित्र
संक्षिप्त्रयोर्मध्येततोक्तःस्वात्मनिष्ठुदः॥ १३ ॥आमाठपौष्मावेशास्वश्चावगोभ्युदितोबुधः॥अनिष्टफलदोन्म
णाङ्गितरेषुशुभप्रदः॥ १४ ॥इयोर्जमामयोवीहेशास्त्रदुर्भिक्षकारकः॥वज्रमौलिककुन्देन्दुकुमुदस्फुटि
कोपमः॥सप्तताराभिःसौम्योजन्तूनामभयप्रदः॥ ॥इतिबुधचारोध्यायपञ्चमः॥ ५ ॥ ॥अथातः
सम्प्रवक्ष्यामिगुरुचारमतुल्यम्॥अनेनगुरुचारेणाप्रभवाद्यदसम्भवः॥ १ ॥स्यादूर्जादिषुमामेषुबहि
भादिद्वयंद्वयं॥उत्पात्यपञ्चमांतेषुनक्षत्राणांत्रयंत्रयं॥ २ ॥यस्मिन्भ्युदितोजीवस्तन्नक्षत्राक्षवत्स

क. सं
६

रम् ॥ स्था [REDACTED] बहियोरव्यजीविनाम् ॥ ३ ॥ शास्त्राग्निक्षुद्रयवृद्धिः पुष्पकोमोभवासमासम् ॥ सो
मेवर्षेत्त्वनावृष्टिः शरपहानिरनेकधा ॥ ४ ॥ राजानो युद्धनिरताश्चान्योन्यवधकीक्षिणः ॥ पौष्पादे सुखिनः स
र्वे द्विजाश्चाधरतत्परा ॥ ५ ॥ क्षेमं सुभिक्षमारोग्यं वृद्धिः कर्षकः सम्मता ॥ फाल्गुणादे चौरभीतिस्त्रीणां दौ
र्भाग्यताभृशम् ॥ ६ ॥ क्वचिद्वृष्टिक्वचिद्वृष्टिक्वचिद्वृष्टिः क्वचिद्वृष्टिः क्वचिद्वृष्टिः ॥ चैत्रे देभृभुजः स्वस्थास्त्रीणां चाल्प
फलप्रदा ॥ ७ ॥ सुदुध्नमंचोत्तमानं प्रजानां व्याधितोभयम् ॥ वेशाग्नेदेतुराजानो धर्ममार्गगताखिलाः ॥
८ ॥ क्षेमं सुभिक्षमारोग्यं द्विजाश्चाधरतत्परा ॥ ज्येष्ठे देधर्ममार्गस्यात्पीड्यते सक्रियापरैः ॥ ९ ॥ वृद्धगुल्म
लटावृद्धिभवेच्छरपविनाशनम् ॥ आषाढादेतुराजानः सर्वदा कलहोत्सुकाः ॥ १० ॥ क्वचिद्वृष्टिक्वचिद्वृष्टिः
क्वचिद्वृष्टिर्न ताक्वचित् ॥ आषाढादेधराभातित्रिदशस्थर्दिमानवैः ॥ ११ ॥ मनसाभीतिवृष्ट्यार्घफल
पुष्पाधरादिभिः ॥ अश्विमादुपदेष्टुः क्षेममारोग्यं क्वचित्क्वचित् ॥ १२ ॥ पूर्वशरपसवृद्धिः म्यान्ताशयेत्प

रामः
६

परम्फलम् ॥ अष्टेचाश्चयुजेत्यर्थं सुखिनः सर्वजन्तवः ॥ १३ ॥ मध्यमं पूर्वशशपं स्यात्सपूर्णी मध्यमं फलम्
मौम्यमार्गगतो भानी गुरुनृणां सुभिक्षकृत् ॥ १४ ॥ अनर्घ्ययाम्यगस्तेषां मध्यवर्ती तु मध्यमः ॥ धूमाग्निश्चाम
रुगाः पीताभः क्रमशो गुरुः ॥ १५ ॥ त्रैरात्रिमयधात्रीशकलहानर्थ्यभीति कृत् ॥ भयकृतसर्वजन्तूनां ध्वं
शभो मुगार्जितः ॥ १६ ॥ आयातु द्वितयं नाभिहृदा द्वाकुशमस्तथा ॥ शरीरे क्रूरखेटेन क्रूरेण पीडितो भयम्
॥ १७ ॥ इति शस्त्रदिवा दृष्टं त्वथा तधीश्वरम् ॥ भवत्सत्त्वत्सरतनुर्भद्वयं बहिर्बिम्बितः ॥ १८ ॥ मेघस्थि
तो देवपुष्पस्तदामेघविनाशनं ॥ इति भीतिश्चौरभयस्तथापि सुखिनो जनाः ॥ २० ॥ वृषराशिगते जीवे पशुस्त्रीशि
शुनाशनम् ॥ शशपहानिर्मध्यवृष्टि नृपाणां दारुणां रणाम् ॥ २१ ॥ इति भीतिर्विप्रपीडा सततं नृपविग्रहं ॥
तथापि मोदते लोके सुरेभ्यो मिथुनस्थिते ॥ २२ ॥ कर्किणी ज्यविन्ता गावः प्रभूतपयसो जतः ॥ मोदते स्वजने
सार्द्धराजानः सुविवैरिणाः ॥ २३ ॥ जीवे वृथो न भक्ष्ये पुष्या वृद्धिर्वरानराः ॥ अधरा निरताः सर्वे स्वस्था

क. सं

७

क्षितीश्वराः ॥ २४ ॥ तुलामारोहते जीवे तथैवाखिलवस्तुनि ॥ तथापि धातुसम्पूर्णाधनधान्यर्धवृष्टिभिः ॥ २५ ॥
कीटैर्केज्ये कीटभयं युद्धे जनपदक्षयम् ॥ आसदामरमातं कमल्पशशपाद्यवृष्टिभिः ॥ २६ ॥ पीडात्पुत्रात्पीतिनी
तिर्युद्धतिः श्वाक्षितीश्वराः ॥ वसुधामन्दफलदा ॥ तौक्षिकस्थेमरार्चिते ॥ २७ ॥ विवैरिगोधराधीशाः धातुपू
र्णाफलप्रदः ॥ पीतरोगभयासर्वे मृगगेदेव पूजिते ॥ २८ ॥ हृदयानन्दनाथात्रौ फलं शालीक्षु वृष्टिभिः ॥ अजा
नः सत्रवः सर्वे कुम्भगेदेव पूजिते ॥ २९ ॥ वक्ररोगहता धात्री वक्रधान्यर्धसंयुता ॥ विवैरिगोधराधीशा सुखेप्सेमी
नराशिगे ॥ ३० ॥ इति गुरुचारः ॥ ६ ॥ त्रिविध्यात्मकामार्गस्त्रयः प्राह गामुगोः ॥ त्रिभिस्त्रिभिदस्त्रभाद्येया
न्नतववीथयः ॥ १ ॥ नागेर्मंगवतप्राप्यं वृषभेन जरंगवः ॥ मृगाजदहनां मोम्यमार्गस्थोत्तरपार्श्वतः ॥ २ ॥
मोम्यवीथित्रये शुक्रश्चरणाखिलदेहिनां आनन्दकृतमंशशयधनधान्यर्धवृष्टिभिः ॥ ३ ॥ आवधिष्टव
धर्क्षेषु चरंदिगुमयाश्रिता ॥ क्षेमं मुनिक्षकद्रुपाश्चान्योन्यं समशोत्सुका ॥ ४ ॥ पूर्वैश्चातित्रयसंस्थकु

गामः

६

पश्चिमे मध्यपंचमे ॥ भृगुः कुर्यादनावृष्टिं विपरीते प्रवर्षने ॥ ६ ॥ ज्येष्ठादिषु नवर्षेषु सुभिक्षा रोगवृद्धि
कृत् ॥ दुर्भिक्षोऽयाम्पयायी सौम्ययायी सुभिक्षदः ॥ ७ ॥ बुधः शुक्रसमीपस्थः कुर्यादेकारो वामहं
॥ तयोर्मध्यगतो भानुः समुद्रमपिशोषयेत् ॥ ८ ॥ कृष्णाष्टम्या चतुर्दश्या ममायामथवा शितः ॥
उदयास्तमययाति तदा वारिमयोक्षितिः ॥ ९ ॥ प्राक्वाश्चि मस्थो शुक्रे ज्योश्च न्योन्यसमसद्यगौ ॥
दुर्भिक्षवृष्टिभयदोपशूनामभिभोदितौ ॥ १० ॥ शुक्रस्याग्रे यदा वैरी भवीति वहवो यदि ॥ दुर्भि
क्षवृष्टिपवनवह्निभूपा वहप्रदा ॥ ११ ॥ शक्रराशिगताखेताश्चत्वारः पंचवायदि ॥ ववाक्त्वव
शात्तेपि भूपातामा वहप्रदा ॥ सममेको वक्रगतौ वक्रतोद्वावनर्थदौ ॥ त्रयनृपाहवकराश्चत्वा
रो हन्ति भूमिपान् ॥ १२ ॥ पंचग्रहा वक्रगास्तैराजराष्ट्रविनाशदाः ॥ १३ ॥ इति शुक्रनारसप्त

क. स.

मोध्यायः ॥ ७ ॥ ॥ अथातः संस्त्रवक्षामिशानिचारास्तथैव च ॥ भोग्यश्रवणादृष्टाद्राभरुणीनायुमे
षु च ॥ शानेश्वरश्चरन्तुर्गामी सुमिक्षारोग्यवृद्धि कृत् ॥ ॥ इति शानिचाराष्टमोध्यायः ॥ ८ ॥ किं नोपि वि
स्तुतकेशा सुधामयशिशतमः ॥ २ ॥ केशवस्य वरेणासौ तथापि ग्रहतांगतः ॥ धातुर्वरेण सूर्येन्दु
दत्ते सर्वपर्वणि ॥ ३ ॥ तयोद्गगतोराङ्ग विक्षपावनतवशान् ॥ राविन्दो ग्रहणी सस्य कषयमाशे
पिशोभयेत् ॥ ४ ॥ कल्यादितक्रमाद्रेयाः सर्वेषां सर्वदेवताः ॥ द्विगुराणि कृत्व कल्यादा सप्तभक्ता
वशे सतः ॥ ५ ॥ धातुचन्द्रे दुपक्षे शकलाभीशानलांतकाः ॥ द्विजा गोप मुंरा स्याती वृद्धिः स्या
द्धातुपर्वणि ॥ ६ ॥ भूपावहंशस्य हानि प्रजापीडं दुपर्वणि ॥ कोवेरे धान्यवृद्धिः स्याद्द्वितीया
तनाशनं ॥ ७ ॥ रुकमा मेन्दुतिग्मस्य उपरागद्वयं यदि ॥ राजा हवमनर्द्यत्वमवृष्टिर्व्याधितो भ

रा. स.

यम् ॥ ८ ॥ ग्रहोदितश्चाद्यमितौ नृपेधां न्यविनाशदो ॥ सर्वग्रहे च नृमुख्यौ दुर्व्याधीति भयप्र
दो ॥ ९ ॥ सौम्याय गोविप्रभूपान् हृत्पञ्चाक्षरिणा यने ॥ उदगादिदृष्टे राहु द्विजार्दिने हृत्तिचक्र
मात्र ॥ १० ॥ ग्रामभेदादृशविधामोक्षभेदास्तथादशः ॥ नशात्पालक्षितुं देवा किंपुनश्चाकृता
जना ॥ ११ ॥ श्वेयानानीयमिद्वान्नेस्तेष्वीचारविचित्रयेत् ॥ शुभाशुभाप्रेकालमग्रहचारोहि
कारणाम् ॥ १२ ॥ ॥ इति राहु राहुचारो ध्यायनवमः ॥ ९ ॥ उत्पातमेव केतूनी उदयास्तमया
भुवि ॥ दिवत्तरिक्षभौसाः स्युः जातव्या रूपभेदतः ॥ १ ॥ शास्त्रास्त्रध्वजवृक्षेभरथमन्दमसतिभाः ॥
मात्नास्तंभाशिखाकाराश्चात्तरिक्षाप्रकीर्तिताः ॥ २ ॥ तक्षत्रमतिभादिव्याभूमासाभूमिसन्नि
भा ॥ एकोपि बहु रूपेण जन्तूनामशुभः प्रदः ॥ ३ ॥ एकद्वित्रिचतुः पंचदिवसादिषु संतत

क. सं
५

म॥ दृश्यते फलदः केतुमासैस्तदिनसंज्ञितैः॥ ४ ॥ तीवाप्तयाम्यफलदादिवभौमातरिक्षजा
ः॥ श्वेतकेतुः सुप्रसन्नोद्भृजस्तिग्धसुभिक्षकृत्॥ ५ ॥ दीर्घकेतुवृष्टिकरः क्षिप्रदत्तमयुर्ज
त॥ सुभिक्षक्षेमदश्चेतः केतवः सोमसूतवः॥ ६ ॥ उदिताकेतवः पूर्वापरयो नृपहृत्तका॥
शुकंतुगडावन्धूकविंवक्षतजसन्तिभा॥ ७ ॥ केतवोऽग्निमुताश्चाग्निभयदाशस्त्रभीतिदा॥ अ
निष्टदाकुंकुमारव्यारक्तामूलाकुजात्मजा॥ मेघायामेगुरुमुताविकवाख्यातिताग्रिणि॥ ८ ॥ सूक्ष्माबुधात्मजा
ः शुक्रावायव्यादितिभीतिदा॥ अनिष्टदाकुंकुमारव्यारक्तामूलाकुजात्मजा॥ ९ ॥ अग्निजे विश्वरूपाक्षस्त
द्वर्शास्तजयप्रदा॥ अनिष्टदावायुमुतास्त्वरुणाक्षमनोपमा॥ १० ॥ केतवोरुक्षसादृश्यारुक्षजशुभ
दायकाः॥ श्वेतादशोपमाकृष्णकङ्काख्याब्रह्मसूतवः॥ ११ ॥ कालात्मजाभस्मरूपाः कवन्धारव्यस्तनि

रामः
५

ज्येदाः॥ पूजां कृद्मकेतोश्च कृत्तिकासु समुत्थिताः॥ १२ ॥ राधा नक्षत्रं कृद्मकेतोश्च लज्जा मादेयसु समुत्थिताः॥
यः केतुः कुमुदाकारः कुमुदाख्यसु मिश्रकृतः॥ १३ ॥ आवर्तमभिभः श्वेतश्चावर्तस्य शुभः प्रदः॥ नक्षत्र
ः स्यादूर्ध्वकेतुः सध्यायां त्रिशिरो मूला॥ १४ ॥ इति केतुचारो ध्यायदशमः॥ १० ॥ ॥ ब्राह्मणं देवमनोमोर्न
पेत्रमानं तथा गुरो॥ सौराख्यं सावनं चान्द्रमार्क्षमाता निवैतिवः॥ १ ॥ चतुर्भिर्व्यवहारो न सौरचारार्क्षमा
वमेः॥ षष्ठादव्यवहारो न गुरुमानेन गृह्यते॥ २ ॥ निखिलग्रहचारश्च संक्रांतः कालनिर्णयो॥ दिनरा
त्रिप्रमाणाश्च सौरमानेन सर्वदा॥ ३ ॥ बृद्धेर्विधानं मृगर्षमृतकर्म विनिर्णये॥ ग्रहाणां मध्यमाभुक्ति
ः सावनेन प्रगृह्यते॥ ४ ॥ भवकर्ममनं मेघगर्भनक्षत्रमातनः॥ उपवासव्रतोद्वाहयानाक्षौरोपनायनम्
॥ ५ ॥ तिथिवर्षादिनिखिलं चान्द्रमानेन गृह्यते॥ गुरुमासोक्तषष्ठादफलनामैश्च कथ्यते॥ ६ ॥ प्रभ
वाविभवशुक्लः प्रमोदा प्रजापतिः॥ अहि राश्रीमुखो भावो युवाधाता तमोश्चरः॥ ७ ॥ इत्यगोवद्धधान्यश्च

क. सं

१०.

प्रमाथिविक्रमोदयः॥चित्रभातुःसुभातुश्चतारगाःपार्थिवोदयः॥ ८॥सर्वजित्सर्वधारीचविरोधीविक्र
तिःखरः॥नन्दनोविजयिश्चैवजयोमत्तमथदुर्मुखः॥ ९॥हेमलम्बीविलम्बीचविकारीसर्वरीप्सवः॥शुभ
कृद्धोभनःक्रोधीविश्वावसुपराभवः॥ १०॥प्रवङ्गकीलकःसौम्यःसार्धारगाविरोधकः॥परिधावीप्रमा
थीचआनन्दोराक्षसोनलः॥ ११॥पिङ्गलःकालयुक्तश्चमिर्द्धार्थीगैद्रुदुर्मतिः॥ १२॥दुन्दुभीरुधिरो
द्गारिरक्ताक्षःक्रोधनःक्षयः॥स्याद्युगम्पञ्चभिर्वर्षेयुगानिद्वादशैवते॥ १३॥युगेशाविष्णुजीवेन्दुस्त्व
नलाज्ज्वलसंज्ञकाः॥अहिवुध्रश्चापितरोविश्वेदेवाश्चवन्दुमाः॥ १४॥इन्द्राग्रेऽपश्चिनीदेवोभगारब्धोत्त
प्रकीर्तिताः॥युगम्पञ्चवर्षेणावष्टकेऽज्जज्ञेयराः॥ १५॥युगेशवत्सरेऽगानीफलनामानुरूपतः॥इ
तथश्चात्रिकोपञ्चव्याधयःप्रचुराभुविः॥ १६॥प्रभवादेसन्दृष्टस्तथापिमुखिनोजनाः॥दण्डती

रामः

१०

तिपराभूपावदुशपाद्यवृष्टिभिः॥ १७ ॥ विभवादेखिलालोकाः सुखिनः स्वजनैः सहः॥ १८ ॥ राजानो
युद्धनिरताः परस्परजेयेष्ट्याः॥ प्रमोदादेप्रमोदतिराजानो निखिलाजनाः॥ १९ ॥ वीतगेगावीतभया
इतिव्यालयुताग्रपि॥ वृत्तं २० ॥ नवलत्पखिलालोकास्वस्वमार्गीकदाचनः॥ २० ॥ प्रजापतिममेतूतं
वदुशपाद्यवृष्टयः॥ अन्नहिभुज्यते शश्वत्स्वजनैरर्थिभिः सहः॥ २१ ॥ राजानो युद्धनिरतास्तथापि सु
खिनो जनाः॥ श्रीसुखादेखिलध्यात्रीर्वदुशपाद्यवृष्टयः॥ २२ ॥ राजानो युद्धनिरतास्तथापि सुखिनो
जनाः॥ प्रभूतपयगोगावः सुखिनः सर्वजन्तवः॥ २३ ॥ सर्वकामक्रियाशक्तायुवादेयुवतीजनाः॥ धातादे
वाखिलाक्ष्मेशासदायुद्धपरायणाः॥ २४ ॥ सम्पूर्णाधरणीभातिवदुधान्याख्यवत्सरे॥ २५ ॥ विविधैर्धन्यनि
चयैः सम्पूर्णनिखिलावशाः॥ नमुञ्चतिपयोवाहाकुत्रचित्कुत्रचिज्जलंम्॥ २६ ॥ अयञ्चमध्यमावृष्टिर्नून
मदेप्रमाथिनि॥ विक्रमादेधराधीशाः विक्रमाकातभूमयः॥ २७ ॥ सर्वत्रमर्वदामेद्यामुञ्चतिप्रचुरंजली॥ वृषा

क.सं
११

देनिखिलाक्षमेशायुद्धनिवृषभाइवः॥ २९॥ मखप्रशक्तविश्रेष्ठामततंजयतेसुरान्॥ चित्रार्थवृष्टिःशश्या
र्धविचित्रानिखिलाधरा॥ ३०॥ निराकुलाखिलालोकाश्चित्रभौश्रवत्सरे॥ सुभातुवत्सरेभूमौभूभुजानां
अवियदम्॥ ३१॥ भातिभूर्भूरिशश्यार्धेभयङ्करभुजङ्गमेः॥ कथंचिनिखिलालोकास्तारन्निविस्तारम्॥ ३
२॥ नृपावहक्षतादोगभैरजेस्तारणाह्वये॥ पार्थिवादेतुराजानःसुखिनःसःप्रजाभृशम्॥ ३३॥ वहुभि
ःफलपुष्पाद्यैविविधैश्चपयोमुचैः॥ व्ययादेनिखिलाभूपावहुन्यपरागतः॥ ३४॥ वीरमत्तेभतुरगार
थेभूभातिमर्वदा॥ सर्वजिह्वत्सरेसर्वजाश्चिदशमत्रिभाः॥ ३५॥ राजानौविलययात्रिभीमसंक्रामभूति
षु॥ सर्वधारीसमेभूपाःप्रजापालनतत्पराः॥ ३६॥ प्रशान्तवेगंसर्वत्रवहुशम्पार्धवृष्टयः॥ विरोधिव
त्सरेभूपाःपरस्परविरोधिनः॥ ३७॥ भूरिभूतिच्युताभूतिभूरिभारसमाकुलाः॥ प्रकृतिर्विकृतियातिः
विकृतिःप्रकृतिङ्गता॥ ३८॥ तथापिसुखिनोलोकाश्चास्मिन्चिकृतिवत्सरे॥ खरादेनिखिलाभूपाश्चा

रामः
११

आन्योन्यं समरोत्सुका ॥ ३९ ॥ मध्यमा वृष्टिस्तु प्ररोगभूता लयं ययुः ॥ नन्दनादे सदा पृथ्वी वद्गुश उपाद्य वृष्ट
यः ॥ ४० ॥ आनन्दमखिलानां जन्तूनां समही भुजी विजयादे तु राजानमदा विजयकाक्षिणाः ॥ ४१ ॥ सु
नो जन्तवः सर्वे तद्वल्लीलीलतयो लुप्तः ॥ जयमगलघोरवद्वेधरणी भाति सर्वदा ॥ ४२ ॥ जयादेधरणीनाथा
ः सङ्गामे रराकाक्षिणाः ॥ मन्मथादे जनां सर्वे तद्वल्लीलीलतयो लुप्ताः ॥ ४३ ॥ शालीक्षयवगोधूमेन यत्तामि
नवाधराः ॥ दुर्मुखादे मध्यवृष्टिरीति चौरकुलाधराः ॥ ४४ ॥ महीवैरिमहीनाथवीरगौरराद्यो टकेः ॥ हेम
लम्बेत्वीति भीतिर्मध्यशशपाद्य वृष्टयः ॥ ४५ ॥ भाति भूर्भूपसंक्षोभत्वर्कविद्युर्ध्रुतादिभिः ॥ विलम्बितसरे
भूपाः परस्परविरोधिनः ॥ ४६ ॥ प्रजापीडात्वनर्द्यत्वं तथापि सुखिनो जनाः ॥ विकार्यदेखितालोकाः मरोगा
वृष्टिपीडिताः ॥ ४७ ॥ पूर्वशशफलं स्वल्पं वद्गुलं चापरं फलम् ॥ सर्वरीवत्सरे पूसाधराशशपाद्य वृष्टि
भिः ॥ ४८ ॥ प्रजाश्च सुखिनः सर्वराजानः सुखिवैरिणाः ॥ प्लवादे त्वखिलाधानी प्रजानी शोकरोगदाः ॥ ४९ ॥

क. ११

१२

तथापि सुखिनो लोका वदुःशपाद्यवृष्टः॥ क्रोधादेव विला लोकाः क्रोधलोभपरायणाः॥ ५०॥ इति दोषेणानि
यतं मध्यमस्यार्थवृष्टयः॥ अदे विश्वा नमो मच्च चो रोगा कुलाधराः॥ ५१॥ शशपाद्यवृष्टयोर्मध्याभूपा लो
तिविभूतयः॥ पराभवादे राजां स्यात्तमरं सहशत्रुभिः॥ ५२॥ आमयक्षुद्रशपातिप्रभूतान्पत्न्यवृष्टयः॥
प्लवंगादे मध्यवृष्टिः रोगचोरा कुलाधराः॥ ५३॥ अन्योन्यं समरे भूपा शत्रुभिर्हतभूमयः॥ कीलकादे त्वी
तिभीतिप्रजाक्षोभो नृपाहवैः॥ ५४॥ तथापि वर्द्धते लोकसमवाय्यवृष्टिभिः॥ सोम्यादे सुखिनो लोका
ः वदुःशपाद्यवृष्टिभिः॥ ५५॥ विवेरि रोगाधराधीशा विप्राश्चाधरतत्परा॥ साधारणादेति द्यर्थाभयं सा
धारणां भृशं॥ ५६॥ विवेरि रोगा विलाभूपाः प्रजाम्पुः स्वस्थचेतसः॥ विरोधकृद्वत्सरे तु परस्परविरोधि
न॥ ५७॥ सर्वजनानृपाश्चैव मध्यमस्यार्थवृष्टिभिः॥ भूपाहव महारोगो मध्यशपाद्यवृष्टयः॥ ५८॥

रामः
१२

दुःखिनोजन्तवः सर्वे वत्सरे परिधाविति ॥ प्रमादिवत्सरे तस्मिन्मध्यशरपार्थवृष्टयः ॥ ५९ ॥ कथंचिज्जी
वितेलोकसमात्मर्पाक्षितीश्वराः ॥ आनन्दादेखिलालोकाराक्षसाइवनिदुगाः ॥ ६० ॥ स्वस्वभार्या
ताः सर्वे मध्यशरपार्थवृष्टयः ॥ राक्षसादेखिलालोकाराक्षसाइवनिःकृपाः ॥ ६१ ॥ राजानोविवशंया
तिक्लृप्तमार्गप्रवर्तिनः ॥ नलादे मध्यशरपार्थवृष्टयः प्रचुराधराः ॥ ६२ ॥ भूपसक्षोभसंजाताभूरिक्ते
शभ्रजप्रजाः ॥ पिङ्गलादेखीतिभीतिमध्यशरपार्थवृष्टयः ॥ ६३ ॥ राजाभिर्विक्रमाक्राताभुज्यते शत्रुमे
दिनी ॥ वत्सरेकालयुक्ताख्येसुखिनः सर्वजन्तवः ॥ ६४ ॥ शतीतयोविशरपानिप्रवराशिबराशिव ॥ सि
द्धार्थेवत्सरेभूपाः शान्तवेगस्तथाप्रजाः ॥ ६५ ॥ सकलावमुधाभातिवडुशरपार्थवृष्टिभिः ॥ रोद्रा
देनिखिलालोकासंभूतः क्लेशभासिनः ॥ ६६ ॥ सततं त्वखिलालोकामध्यशरपार्थवृष्टयः ॥ दुर्म

क. सं
१३

त्यदेविलालोकाभूषाधर्मवहास्तथा ॥ ६७ ॥ तथापि सुखिनः सर्वमद्भुतमसन्निवेदयि ॥ सर्वशशपयुताधिवी
पालिताधरणीश्वरे ॥ ६८ ॥ पूर्वशशपविनाशः स्यात्तस्मिन्दुन्दुतिवत्सरे ॥ रुधिरोगास्त्रिधाधिप्रसूताः स्फुटा
थामया ॥ ६९ ॥ नृपामद्भुतमसंभूतभूभुजस्तवविलाजना ॥ रक्ताक्षवत्सरेभूषाश्चान्योन्यं हतुमुद्यता ॥ ७० ॥
इतिगोगाकुलाधारीस्वल्पशशपार्धवृष्टयः ॥ क्रोधनादेर्मध्यवृष्टिः पूर्वशशपविनाशनी ॥ ७१ ॥ सम्पूर्णासपरे
शशपंभूताक्रोधविभूतयः ॥ क्षयादेर्मर्वशशपार्धवृष्टयः स्फुः क्षयङ्गताः ॥ ७२ ॥ तथापिलोकाजीवन्ति कथं
चित्केनचित्कचित् ॥ चैत्रादिनारणोदेशश्चभूषोमेघवारपः ॥ ७३ ॥ शशपाधिपः कर्कटेशस्तुलेस्तुस्माधिपः ॥
नक्रेशोनीरमेशश्चमेघेशोरोदवारपः ॥ धान्येशांकार्मुकपतिरेवंप्रोक्तं महात्माभिः ॥ ७४ ॥ अद्भुतवद्भुतकलिं
क्षेषुमेघनारोवरोदपः ॥ ७५ ॥ तद्वर्णाशशपप्रचुरं स्वदेशेतिस्त्रिंशत्फलं ॥ सूर्येदेप्रचुरारोगामध्यशशपार्धवृ

रामः
१३

दृश्यः॥७५॥ वरावहोत्सुकाक्ष्मेशाश्चतुरङ्गवलावलम्॥ चन्द्रेदेनिखिलागावः प्रभूतः पयशोधराः॥
७६॥ भातिशार्पाद्यपानीचयुचरम्पट्टिमानवः॥ अग्निताम्करोगांस्तुनृपाविग्रहदायकाः॥७७॥ हत
शरपल्लाद्रौमेवर्षशोभसुदुःखिताः॥ प्रभूतवातसौम्यादेमध्यशार्पाद्यवृष्टयः॥७८॥ नृपसंक्षोभ
यभूतः भूरिक्षेत्राभुजप्रजाः॥ गुरौसम्बत्सरेविप्रासंजातान्धरशालिनः॥७९॥ सम्पूर्णावृष्टिशार्पाद्यनि
रोगैः सुन्दराधराः॥ यमगोर्धूमशालीक्षुफलपुष्पाद्यफलपुष्पाद्यवृष्टिभिः॥८०॥ सम्पूर्णानिखिला
धात्रीभृगुपुत्रम्बत्सरे॥ सौदेमध्यमावृष्टिरितिभीतिरशोकधा॥८१॥ सङ्ग्रामेद्यौरधात्रीशबलसुक्ष्मा
खिलाधराः॥ यस्मिन्नदेकशार्पाङ्गजः जीवमुकश्चमन्त्रिणः॥८२॥ तस्मिन्नदेतुलक्षेमवृद्धशार्पाद्यवृष्टयः
शरपेशानीफलंत्वेवंपापाश्चेदर्थनाशनं॥८३॥ बलावलंसुसंवीक्ष्यवदेत्फलनिरूपनम्॥ मृगादिशशि

क. सं.
१४

षट्कोयदुत्तरायणसंज्ञकं ॥ याम्यायनं कर्कषट्कं ज्ञातव्यं भातुभुक्तिः ॥ अहोरात्रं क्रमाच्छ्रुदेवानामयना
चयत् ॥ ८५ ॥ अखिलं मंडलं कर्ममोम्यायनगतेर्वो ॥ तद्वर्जितं न निखिलं कार्यं याम्यायनस्थिते ॥ ८५ ॥
रुतवः षड्रातुभोगात्मकरादिद्वयं द्वयं ॥ भवति शिशिराद्याये हेमत्राद्यास्तुतेखिलाः ॥ ८६ ॥ चान्द्रमानेन मेवाद्या
मामाः स्युः शिशिरादयः ॥ १ ॥ इत्यवलक्ष्य रामेकादशो ध्यायः ॥ ११ ॥ अथातः सम्युवक्ष्यामि तिथ्याध्यायेन च
क्रियां ॥ तदीशाः क्रमशो ध्यात्री वह्न्येकमलामनेः ॥ १ ॥ विष्णुगौर्यागराधीशद्यमो सर्वसिद्धिकरो ॥ महाके
न्द्रे च वस्त्वेशादुर्गानां गोत्रधर्मपः ॥ वस्त्विद्योरो हरिर्वोकलिर्गोत्राकारः ॥ दर्शाहृतिथयो धीशः भवं
ति-पितः सदा ॥ ३ ॥ नन्दाभद्राजयारिक्तापुणाद्याः स्युः पुनः पुनः ॥ ते ह्यमर्धे ह्यफदाशुक्लेकध्मेप्रतीपगाः
॥ ४ ॥ लेहाश्मवृक्षशस्त्रादिचित्रलेखासवादियत् ॥ रणोपकरांक्षेत्रं तिथ्यो प्रतिपदीहिता ॥ ५ ॥ मो

रामः
१४

जीविवाहयात्रायास्याप्रतिष्ठाभुवनादिकं॥ पुष्टिवाग्वादिकं कर्म द्वितीयायां विधीयते॥ ६॥ शिल्पमोञ्जी
प्रतिष्ठाचविद्योदाहादिमङ्गलं॥ पात्रोभोज्याभुगोकर्म द्वाकोशोचविधीयते॥ ७॥ यात्रोपनयनोदाह
वास्तुशान्तिकपोष्टिकम्॥ चरस्थिराखिलकर्मसम्पन्नम्याममुदीरितं॥ ८॥ मेवाभूषणामोवास्तुमसर
क्रियविक्रियं॥ भूषणकर्मभैषज्यं सर्वषट्शीविधीयते॥ ९॥ वास्तुपनयनोदाहप्रतिष्ठादिचरस्थिर
म्॥ कृषिभूषणामङ्गलमसन्नम्याममुदीरितम्॥ १०॥ यात्रोपनयनोदाहप्रतिष्ठाखिलमङ्गलम्॥ पोष्टि
कंकर्मसम्पन्नम्याममुदीरितम्॥ ११॥ द्यातवन्दनशस्त्रादि तथाग्नेर्दहनाक्रिया॥ द्यूतचैर्येदिकंकर्मनवम्या
ममुदीरितम्॥ १२॥ यात्रोपनयनं वास्तु प्रतिष्ठा मङ्गलं नुयत्॥ महोत्सवादिकं सर्वे दशम्यां च विधीयते॥
॥ १३॥ विवाहतिथिर्वा निजमुपवासादिभूषणवाशिज्याशिल्पनृत्याद्यमेकादशी विधीयते॥ १४॥

क.सं
१५

वस्त्रिगखिलं कर्म म्यापनं वाहभूषणम् ॥ द्वादशी सर्वभुक्तौ यथात्रान्नम्रहर्षाविना ॥ १५ ॥ वास्तूपनयनोद्वा
ह प्रतिष्ठापानभूषणम् ॥ सां द्रव्यमखिलं कर्म त्रयोदश्यां मुदीरितम् ॥ १६ ॥ दत्तधावनतैलस्त्रीमां मयानो
पनायनम् ॥ विनानक्षौरमितरन्पौर्णिमाश्यां मुदीरितम् ॥ १७ ॥ अमायां पितृकर्मैकं कर्तव्यमितरन्नतु ॥
रिक्ताग्रान्तिथयश्चामः सर्वकर्मणि गर्हिता ॥ १८ ॥ अहमीद्वादशी षष्ठीपक्षरश्चास्तुता मुच ॥ मङ्गलैः सर्वदा
त्याज्या न्यूनं हि दशनाडिकाः ॥ १९ ॥ मध्यमाप्रतिपद्युक्ते शेषः सुर्मङ्गलप्रदाः ॥ षष्ठादशी प्रतिपदि द्वादश्यां
चैव पर्वसु ॥ २० ॥ नवम्यां नतु कुर्वन्ति कदाचिदन्नधावनम् ॥ स्त्रीशिवनममावाश्यां चतुर्दश्यां क्षुरक्रि
या ॥ २१ ॥ षष्ठां तैल तथा ह्यम्यां पलं च परिर्वर्जयेत् ॥ आदित्यवारयोर्भौमव्यतीपाते च पर्वसु ॥ २२ ॥
तेलाभ्यङ्गनकर्तव्यं वैधृतौ च दिनक्षये ॥ कुर्यादामलकः स्नानं दशम्यां मूढधीर्नरः ॥ २३ ॥ पुत्रनाशो भवे

राम
१५

तस्य त्रयोदश्यां धनक्षयः॥ निशि च नृवती मातु पूर्णिमा तु मतिश्चमा॥ २५॥ संपत्पुत्रक्षयस्तस्य द्वितीयाया ,
नशंशयः॥ २४॥ सप्तम्यां च नवम्यां च अमाया कुलनाशनं॥ २६॥ निशीत्यत्र २५॥ दिवा च नृवती रा
कातद्वन्द्वे च दिर्धार्यमा॥ मिनीवली च नृवती नष्टवन्दा कुहूमता॥ २६॥ कार्तिके शुक्ल नवमी ह्यादिकृत
युगस्यामा॥ त्रेतादि राधे शुक्लाया तृताया युग्य समिता॥ २७॥ माघे पञ्चदशी कृष्णा द्वापरादिरुदीरिता॥ क
ल्पादिः स्यात्कृष्णपक्षे नभस्य च त्रयोदशी॥ २८॥ द्वादस्यूर्ज शुक्लपक्षे नवम्यां च युजे मिते॥ चैत्रे भाद्रपदे
चैव तृतीया शुक्ल संक्षिता॥ २९॥ एकादशी शितापौषः॥ प्याषाढे दशमी शिता॥ माघे च सप्तमी शुक्ला
नभस्ये प्यमिता ह्यमी॥ ३०॥ श्रावणे मास्य मावा म्यी फाल्गुणे मा॥ निपूर्णिमा॥ आषाढे कार्तिके मा
सि चैत्रे ज्येष्ठे च पूर्णिमा॥ ३१॥ मन्वाद्यस्त्रानदानार्द्धे च त्वं तु पुण्यदा॥ यदा कृष्ण त्रयोदशी म

क. सं.
१६

घाघिन्दुकरे रविः ॥ ३२ ॥ गजच्छायाजदाजेयापित्तरागां दत्तमक्षयम् ॥ मूले चन्द्रे धनुष्यर्के अमायां सोम
वासरे ॥ ३३ ॥ यदानानायागीरण्यातात्रिकोटिकुलमुदरे ॥ एकस्मिन्वासरे मिश्राणि धियः स्युः क्षया
निति ॥ ३४ ॥ तिथिवारत्रयस्येकाभ्यधिकात्वेति निर्मिता ॥ याम्यास्तगातिथिं प्राप्य मुदुर्त्तत्रयवाहिनी ॥ ३
५ ॥ सूर्यस्त्वखण्डमंजोसौ अताद्यखिलकर्मसु ॥ तिथेः पञ्चदशो भागः क्रमेण तिथयो खिलाः ॥ ३६ ॥ एके
कस्यामपि तिथौ तद्वर्द्धकराक्षयम् ॥ एवं ज्ञात्वा तिथिप्राज्ञैः कुर्यात्तत्र विनिर्णीयम् ॥ ३७ ॥ ॥ इ
ति तिथ्याध्यायो द्वादशः ॥ १२ ॥ अथातः सम्प्रवक्ष्यामि वाराणामखिलक्रिया ॥ वारोहिकारणं मग्ना
तिथेर्वारोपलाधिकः ॥ १ ॥ राजाभिषेकमाङ्गल्यमेवांस्त्रीणां च भिषजं ॥ स्वर्णसद्ममधान्यादिवि
दध्याद्रविवासरे ॥ २ ॥ शंखमुक्ताञ्चरततवृक्षरूखीविभूषणम् ॥ क्रतुकर्ष्यं तु नृत्याद्यं शृङ्गिक

शमः
३७

मेन्दुवासरो ३ ॥ प्रवालाकरधातुवृत्तविद्यामिसमरादिकंसन्धिविशहभूकर्मभूमिपुत्रस्यवासरे ॥

४ ॥ गीतनृत्यकलाशिल्पलिपिभूरसमसुहे ॥ महामवार्त्तावाद्यादभूयसायं बुधेहनिः ॥ ५ ॥ ---

--- ॥ पौष्टिकं बलमाहृत्य हेमा
न्वरविभूयते ॥ यो धान्योत्सवपापादिकर्मभार्गववासरे ॥ ७ ॥ कृगानृतासवसेयशीशायस्मसव
स्तुयत ॥ स्थिरकम्माखिलं धान्यं सज्जुहं सोरिवासरे ॥ ८ ॥ रविस्थिरश्चन्द्रकुजः कूरोखिलं बुधः ॥ इमो
लघुमृदुः शुक्लस्तीक्ष्णो दिनकरात्मजः ॥ ९ ॥ लेशकात्तिर्मदोलक्ष्मीधनहानिर्विघातता ॥ सोभा
पयर्कादिवारोद्यम्यद्रुफलमीरितम् ॥ १० ॥ वारप्रवृत्तिः सर्वेषां लंकायां भास्करोदयः ॥ देशान्तरच
रार्द्धाख्यनडीभिस्तदधोपरे ॥ ११ ॥ बलवद्बह्वारेपि सत्कृतं कर्म सिद्ध्यति ॥ दुर्बलप्रह्वारेपि दुः

क. सं
१७

खेनापिनमिद्वति ॥ १२ ॥ चन्द्रमोम्यज्यशुक्राणां वारास्त्वखिलकर्मसु ॥ पूजितास्त्वन्मवारेपि शो
क्तं कर्मवमिद्वति ॥ १३ ॥ सूर्यो रक्तशरीगोरो वरगोरक्तस्तुलोहितः ॥ दुर्बलविवो जीवः स्वर्गाव
र्गमितः मितः ॥ १४ ॥ मोरिह्वस्त्वस्त्ववारेस्त्वस्त्ववर्गा क्रियाशुभाः ॥ त्रैलोक्यवेदतर्काद्विः ४।५।७ न
गा ७।४।६ पञ्चामिवाहवः २।३।५ ॥ १५ ॥ वेदाक्षवारा लोके के ८।१।३ स्त्वक्षगिरिवहयः २।३।४ स्त्व
देवतर्का ६।१।१ कुलिकयमद्यगठार्दुयामकः ॥ १६ ॥ प्रहरार्दुप्रमाणास्ते भानुवरादिभः क्रमात् ॥
चतुर्विंशतिमं ग्याः सुक्षरावारेस्त्ववासरात् ॥ १७ ॥ यो वामराधिपत्वाद्यस्तस्मात्पद्मे द्वितीयका
॥ तस्मात्पद्मे तृतीयस्या देवमेव ततः परम् ॥ १८ ॥ यस्य ग्रहस्य वारेपियत्कर्मसमुदीरितम् ॥ ततः
स्य कलहोराशुमदा सर्वविधीयते ॥ १९ ॥ ॥ इति वाराध्यायश्च यो दशः ॥ १३ ॥ अथातः सप्त

रामः
१८

वक्षामिनक्षत्राध्यायमुत्तमम् ॥ नक्षत्रवसतः सर्वशुभाशुभनिरूपनेम् ॥ क्रमादेदादश्रयमवद्विधा
तृनिशाकरः ॥ इज्योदितीज्यहिपितृभगार्यमदिवाकरः ॥ २ ॥ त्वष्टावायुः सहस्राक्षवह्निमित्रमखेश्व
रः ॥ निष्क्रान्त्युदकविश्वश्रीवत्साङ्गवासवानुपाः ॥ ३ ॥ अजपादामिधाताहिवुष्मपूषाहूयाश्रमी ॥
यात्रोपनयनः क्षौरवस्त्रमीमन्तभूषणम् ॥ ४ ॥ प्रतिष्ठाशुभविद्यास्पृकषिकर्माश्विनेशुभम् ॥ वि
लप्रवेशगणितविषदाश्रायिदारुणम् ॥ ५ ॥ वापीकूपतडागादितिक्षेपंयाम्यभःशुभम् ॥ विषा
ग्रिशस्त्रसंयामदारुणायखिलाक्रियाः ॥ ६ ॥ सन्धिविग्रहवात्रीशविषदाश्रायिनेशुभम् ॥ यात्रो
पनयनोद्वाहमीमन्ताश्रकषिक्रिया ॥ ७ ॥ देवप्रतिष्ठावाग्वादिस्थिरकार्येचधातृभे ॥ प्रतिष्ठाद्वा
हमीमन्तयात्रोपनयनक्रिया ॥ ८ ॥ क्षौरवास्तुस्वर्गारुतगजोद्धारणचन्द्रभो तोरणाध्वजसंज्ञाम

कर्म

१८

प्राकारास्त्रक्रियाखिला ॥ ९ ॥ सन्धिविग्रहवेतालरक्षादीनाञ्चरुदमे ॥ यात्राप्रतिष्ठासीमन्नवा
स्तुपस्त्रोपनायनं ॥ १० ॥ क्षौरभूषणधान्यश्च कर्मभेतिदि संज्ञके ॥ चरस्थिरागि कार्यागि सर्वाण्यखि
लदेहिनी ॥ ११ ॥ कार्यागि पुण्यनक्षत्रे विनापागि ग्रहे मदा ॥ धातुवादाह वायुत विद्यादास्त्राग्निवर्धन
म् ॥ १२ ॥ वादवागि ज्यपि मुन कर्म कद्गुज भे भुभम् ॥ गोधान्य दक्षिवागि ज्य रगोप करणादिकी ॥ १३ ॥
विवाहशिल्पनित्याद्यं निखिलं कर्म पितृभे ॥ रूपादारूपादास्त्राग्निधातुर्वादविषादिकम् ॥ १४ ॥ विवाद
भे वज्रं ककार्या पूर्वात्रये पित्र ॥ वस्त्रोपनयनो द्वाहवास्तुशब्दप्रवेशनेम् ॥ १५ ॥ अश्वप्रतिसीमन्नगज
कर्मे मातरा मुच ॥ प्रतिष्ठा द्वाहसीमन्नयात्राक्षौरविभूषणम् ॥ १६ ॥ वस्त्रोपनयनं श्वेभवास्तुकर्म
दिने शर्भे ॥ प्रतिष्ठा द्वाहसीमन्नक्षौरवस्त्रोपनायनम् ॥ १७ ॥ भूषणाश्वेभपशुभपवास्तुकर्म समी

रभे॥ वाणिज्यवस्त्राभरणरत्नधात्यादिसङ्ग्रह॥ १८ ॥ शिल्पलेखरानृत्याद्यंसर्वमिन्द्राग्निभेशुभ
म्॥ यात्रोपनयनोद्वाहप्रतिष्ठाप्रवेशनम्॥ १९ ॥ सीमन्तवस्त्राभरणगजकर्मश्चमित्रमे॥ आहा
रक्षौरवाणिज्यशिल्पवस्त्रादिलेखनम्॥ २० ॥ लोहाश्मपशुगीताद्यंकर्मणासवभेहितम्॥ वि
वाहवादनवाणिज्यहविभेजकर्मच॥ २१ ॥ पशुविग्रहशस्त्रास्त्रशिल्पकर्मचमूलभे॥ यात्राप्र
तिष्ठासीमन्तव्रतवन्धनभूषणम्॥ २२ ॥ क्षौरवास्तुपुरारामनिखिलेश्वररोहितम्॥ यात्रावा
स्तुपनयनःप्रवेशक्षौरभूषणम्॥ २३ ॥ प्रतिष्ठावास्तुसीमन्तप्रवेशव्रतवन्धनम्॥ भूषणा
श्चैववस्त्राणिजलकर्मजलेशभे॥ २४ ॥ प्रतिष्ठाद्वाहसीमन्तप्रवेशव्रतवन्धनम्॥ वस्त्रक्षौराश्चतोयेन
वास्तुकर्मश्चयोधभे॥ २५ ॥ मद्यार्जकदिदेवाहिमूलपूर्वात्रयाग्निभम्॥ अधोमुखव्रतवकभानातज

क. सं.
१९

विधीयते ॥ २६ ॥ वार्षिकूपतदागादिनिधेरुद्धरां चयत् ॥ विलप्रवेशगणिताशाल्यभूतादिमाधन
म् ॥ २७ ॥ मित्रेद्विद्वादिति वसुकरपौष्माश्चिवायुभ ॥ तीर्यमुषश्चनवकंतत्रमृतं विधीयते ॥ २८ ॥ त
तदाश्रपशुनाबोहृहलादिऋषिकर्मकृत ॥ वसुवायुहनीसार्पच्युत्तरावायुदेवतं ॥ २९ ॥ उद्वास्यविष्मनव
कमिदं कर्म विधीयते ॥ मत्यामत्यंगुहारं भ्राकारोद्यानपदनम् ॥ ३० ॥ स्थिरं रोहिण्युत्तरं भक्षिप्रं पुष्या
श्चिर्मूर्यं भम् ॥ चरभं वसुवारीशपवनादिति विष्णुभम् ॥ ३१ ॥ विश्वं वह्निद्विदेवतमूयं पूर्वा मद्यातकम्
रोद्रकद्रौजमूलेन्द्रद्वतीक्षाचतुष्टयम् ॥ ३२ ॥ मृदुद्वदत्वाष्ट्रमेत्रपौष्मशीतां शुभचिदम् ॥ स्वना
मसदृशफलदमेतत्सर्वमुदीरितम् ॥ ३३ ॥ पौष्मादिति चाष्ट्रमित्रदस्नाकेडवस्तुषु ॥ विष्णुपुष्या

गमः
२६

पुवालानां कर्णावेध उदीरितः ॥ ३४ ॥ वृत्तं ३६० ॥ अदितिद्वयदस्रन्दुकगादित्रितयेपि च उत्तराष्ट्रचरो हि
रण्यां गजकस्माद्विलम्बशुभम् ॥ ३५ ॥ मृदुस्थिरक्षिप्रभेषु विविधेषु वरभेषु च ॥ अश्वानामविलम्बकर्मकार्यं
शुक्रस्य वासरे ॥ ३६ ॥ स्थिरं श्रवणाचित्रासु विविधभूता ह्यमीषु च ॥ स्थानप्रवेशगमनं पशूनां न कदाच
न ॥ ३७ ॥ इन्द्राग्निपितृमूलाजचरस्थिरमृदुषु ॥ क्षिप्रेषु मीरगमनविदधात्प्रथमं बुधैः ॥ ३८ ॥ त्रिषु
ह्यश्विनवर्क्षेषु मत्तस्वर्कविमुक्तभातः ॥ हानिदृष्टिस्तथा लक्ष्मी - प्राप्तिर्यथा क्रमात् ॥ ३९ ॥ वसुवायुजने
ऋत्यक्षिप्रध्रुवमृदुषु ॥ मीतास्मृत्वा च बीजोऽग्निरन्यकृष्टफलप्रदा ॥ ४० ॥ राहुभिष्मात्समारभ्य भिष्म
बृहस्पतिः फलाः ॥ ततः परतवर्क्षेषु धान्यवृद्धिः समदत्तरम् ॥ ४१ ॥ चतुर्थाष्टद्वादशर्क्षे इति पञ्चचतु

क. सं
२०

दृये ॥ निःफलं चिंतयेत्सर्वं बीजोऽपि समये क्रमात् ॥ ४२ ॥ पितृमारुतमार्यान्त्यस्थिरर्क्षे विन्दुशु
क्रयोः ॥ न कुर्याद्धारिणारोगमुक्तस्नानं कदाचन ॥ ४३ ॥ उत्तरात्रयपुष्यार्कपौष्णमेतन्नमूदुषु ॥ से
द्ववारुणाधिष्णेषु नृत्पारंभं प्रशस्यते ॥ ४४ ॥ वस्वमीदीज्यनैऋत्यमाश्वत्थद्वारे वत्सुत्तरासुच ॥ पितृदि
देवहस्ताख्याः तागम्पुकुलमंजका ॥ ४५ ॥ धातृज्येष्ठादिति स्वातिपौष्मास्वहरिदेवता ॥ अजपातकभौ
जङ्गतागक्षीपकुलाहया ॥ ४६ ॥ शेषाः कुलाकुलामारातेषां मध्ये कुलोदुषु ॥ गन्धतेयश्चमूनाथः प
राजयमावाप्यते ॥ ४७ ॥ अधिष्णेषु पकुलाख्येषु गच्छजयमवाप्यते ॥ मंथिर्नवेतत्र संस्पृक्तथा कुला
कुलोदुषु ॥ ४८ ॥ भाद्रातिथिशान्त्यर्कारवारे चेद्विषमाद्रिभे ॥ त्रिपुष्करं त्रिगणदं द्विगणं द्वाद्रिभे मृतौ ॥ ४९

रामः
२०

दद्यात्तदोषनाशाय गोत्रयंद्वितयं क्रमात् ॥ विश्ववृक्षोऽग्निभाद्याम्यधिष्ठादामलसंज्ञकः ॥ ५० ॥ कु
लदुस्वरश्चाग्निधिष्णेनम्बुवृक्षश्च धातुभाते ॥ इन्दुभास्वदिरोजातकृष्णेवृक्षस्तुरीदभाते ॥ ५१ ॥ सं
म्भूतोदितिभादंगः पिप्पलः पुष्पसम्भवः ॥ सर्वधिष्णोर्त्रागवृक्षो वरुः पितृभसम्भवः ॥ ५२ ॥ पलाशो
भाग्यभाजातः प्रक्षारार्थसमम्भवः ॥ सर्वधिष्णोर्त्रागवृक्षो द्यौर्वृक्षस्तु वृक्षसम्भवः ॥ ५३ ॥ ज्वात्यर्क्षजोर्गु
नो वृक्षो द्विदेवत्यां द्विकेकतः ॥ मित्रभादुकुलोजातो विष्टिपो रुरोभवत् ॥ ५४ ॥ सर्ववृक्षो मूलभास्व
वज्रुलो वारिधिष्मतः ॥ पतसो वैश्रभाजातश्चार्कवृक्षस्तु विष्णुभाते ॥ ५५ ॥ वसुधिष्ठा रुमीवृक्षक
दम्बो वरुणाक्षजः ॥ अजैकपाकृतवृक्षो हि वृक्षान्पिबुमर्दकः ॥ ५६ ॥ मय्यवृक्षो पौष्ठाधिष्ठा स्वर्क्षवृ
क्षस्तु पूजयेत् ॥ अरिवृक्षमेतौ नियपीडनीयस्तु यत्नतः ॥ ५७ ॥ ॥ इति तक्षत्राध्यायस्य तृतीयः ॥

क. सं
२१

॥ १४ ॥ योगेशांक्रमशंकालाविधुश्चरुपितामहा ॥ जीवराक्षदेवेन्द्रकालायर्क-भूमयः ॥ १ ॥ मरुद्भुज
द्रु-आदीशो गगोशोशधराधिपोः ॥ त्वदुर्मित्रकुमारारब्धमावित्रीकमलाद्रजाः ॥ २ ॥ देवतेश्चापितरोवि
भिस्तद्विशगाः प्रदाः ॥ परिधम्यतुपूर्वाहुर्व्यतीपातः सर्वैवृती ॥ ३ ॥ महापातोद्यमश्चन्द्रः सर्वकर्म
सुगर्हिताः ॥ विष्कंभवज्ज्योतिस्त्रः चन्द्रगण्डातिगण्डयोः ॥ ४ ॥ व्याघातोत्तवशूलेतुपञ्चनाद्यस्तुग
र्हिताः ॥ व्याघातशूलपरिघापातपूर्वेयुमत्स्वपि ॥ ५ ॥ गण्डातिगण्डकुलिशवेधृतेषुनवज्वपि ॥ अ
दितीन्दुमद्याह्यशमूलमेनेज्यभातिच ॥ ६ ॥ जेयानिमहचित्रागिमूद्रितानियथाक्रमम् ॥ लिखे
दूर्ध्वगतामेकांतिर्यग्रेखात्रयोदशा ॥ ७ ॥ तत्रखार्जुरिकेचक्रेकथितामूद्धिभंन्यसेत् ॥ भान्येक
रेखातयोमूर्यचन्द्रमसोमिथः ॥ ८ ॥ स्कार्गलीदृष्टिपातश्चाभिजित्सहितानिवै ॥ क्षरायोगप्रमा

रामः
२१

रास्याद्रायोगसप्तविंशतेः॥ ६॥ योगस्ययोग्येकस्मिन्योगः स्युः सप्तविंशतिः॥ ॥ इति योगा
ध्यायपञ्चदशः॥ ७॥ कमराकरणाधीशः महामासंप्रजापतिः॥ मित्राग्र्यस्त्वय्यमाभूमिप्रीति
नाशकलिप्तमः॥ १॥ रक्षसूर्योदण्डसूकोवायुरेकादशामराः॥ करणानिववादीतिभुभंसजानि
षट्-----॥ २॥ क्रमाद्याताक्रमाद्याताभद्रानेष्टेवमङ्गले॥ जनकेकिंकिनीजालशोभितक्रक
वत्तथा॥ ३॥ मुखेपञ्चगलेत्वेकवक्षेक्षेकादशतिथा॥ नाभिश्चतस्रः कटिषुतिस्त्रयुक्छाग्र्यताडि
का॥ ४॥ कार्यहानिमुखेमृत्युर्वर्धनमतिनिःश्वता॥ कव्यामुन्ममतानाभोच्युतिपुच्छेध्रुवोजयः॥
५॥ स्थिराणि करणान्येतान्यष्टौ नागचतुःपदौ॥ -----॥ ५॥
इति करणाध्यायः षोडशः॥ १६॥ अथातः सम्यक्वक्ष्यामि सुहृत्तुगुणलक्षणां॥ शुभाशुभफले सर्वेषु

क. सं
२४

मुहूर्तवत्सरोभवेत् ॥ १ ॥ दिवा मुहूर्तगौद्रादिमित्रापितृवस्तदकं ॥ विश्वे विधातृवेधातृशक्रेन्द्रा
ग्यसुरासुपाः ॥ २ ॥ अर्यमाभगमंजश्चक्रमशोदशपञ्चव ॥ रुद्रजपादोहिर्बुधपूमाश्ववमहयः ॥
३ ॥ धातृचन्द्रादितीज्याख्यविष्णुकर्णवसुवासवः ॥ रात्रिमंजामुहूर्तगौक्रमात्पंचदशस्तथा ॥ ४ ॥
अहोपञ्चदशोभागो मुहूर्तौ यस्तथानिशि ॥ एकाधिपे मुहूर्तस्य धिष्णस्य च तथा भवेत् ॥ ५ ॥
धिष्णार्यसमुहूर्तस्तत्रर्क्षोक्तं क्रियाश्रुताः ॥ अर्यमारक्षसंप्राप्तोपित्रायेयस्तथा भिजित् ॥ ६ ॥
॥ राक्षसाख्यो जाह्नपित्रोभौजद्वे शोयथा क्रमात् ॥ अर्कादिषु वा स्युः मुहूर्तगार्हिताश्रुते ॥ ७ ॥
पौरानिको गौद्रमितामैत्राश्चारभटाक्षगाः ॥ मावित्रवैराजकाख्योगान्धर्वश्चाहमोभिजित् ॥

रामः
२२६

रोहिणीवलसंज्ञश्चविजयोनेऋतोमतः॥ इन्दो जलेश्वरः पञ्चदशमो भागसंज्ञकाः॥ ९॥ अह
मोभोभिजित्संज्ञः सरवकुतपः स्मृतः॥ रोद्रागन्धर्वयक्षेशावरुणो वायुरत्रयः॥ १०॥ रक्षोधा
ता तथा सोम्यः पञ्चजो वाक्यतिज्ञातः॥ पूषा हरिर्वायुनिऋतुद्वर्तारान्संज्ञकाः॥ ११॥ मित्रवे
राजविजयमित्रमावित्रसंज्ञकाः॥ अभिजिह्वलयुक्ता सोमसर्वकार्येषु सिद्धिदाः॥ १२॥ आत्म
केषु च कार्येषु क्षरावापंगमीरितं॥ यदुक्तं तत्र तत्कर्म सर्वमत्रापि सिद्ध्यति॥ १३॥ इति मुहू
र्तध्यायः सप्तदशः॥ १७॥ अथातः सम्यक्स्वामि उपग्रहविवारणम्॥ भूकंपश्चार्कभास्व
प्रधिघ्नं विद्युश्च पञ्चमं॥ १॥ भूलाहमेन्दुनवमः शनिर्ह्यदशाह्वयम्॥ केतुपञ्चदशोग

क सं
२३

१७ श्लोका एकोनविंशति ॥ २ ॥ निर्घातपातसंज्ञाज्ञेयः सननपञ्चमे ॥ मेघनिर्घातकम्पाश्चकुलि
शंपरिवेयकम् ॥ ३ ॥ विज्ञेयाश्चैकविंशर्क्षादारभ्यश्चयथाक्रमात् ॥ चतुष्टुक्तेषु मेघेषु शुभकर्मज्ञ
कारयेत् ॥ ४ ॥ सूर्याभात्सूर्यापितृर्क्षत्वाद्दुमित्रात्प्रभेषु च ॥ विष्णुभेषु - क्रमशो दस्रभाचतुसंयु
ते ॥ ५ ॥ विष्णुचरतिमाविच्यदुष्टयोगः पतत्यसौ ॥ चण्डिशचण्डायुधारया ततस्मिन्नेवाचरे दुभ
म् ॥ ६ ॥ त्रयोदशसुर्मिलने संख्यया तिथिवायोः ॥ क्रकचो नाम योगो यं मङ्गले सति गर्हितः ॥ ७ ॥
श्वेतसूर्यगारसप्तम्यां प्रतिपत्तौ मयवा मरे ॥ मन्वन्तं संज्ञयोगो यं शुभकर्म विनाशकम् ॥ ८ ॥ एका
दश्यां मितुवारे द्वादश्यां मर्कवा मरे ॥ दध्या योगश्च याज्ञेया यंधारया - तथा मर्मी ॥ ९ ॥ यमर्क्षमर्कवारेपि
चित्रे दौघाश्चिमे कुजे ॥ बुधश्च विष्णयमर्क्षगुरौ ज्येष्ठभृगौ दिने ॥ १० ॥ ग्रहाणां जन्मयोगास्तु योऽस

गमः
२३५

भंशनिवाशरे॥विशाखादिवतुर्वर्गर्भातुवाशदितः क्रमात्॥ ११ ॥उत्पातमृत्युकाणाख्या अमृतश्च
कीर्तिता॥आनन्दकालदशद्वयधूम्रधातुशुभाह्वयाः॥ १२ ॥धौमधजाख्यश्रीवत्सवज्रमुद्गरवज्रका
॥मित्रमानसपद्माख्यलुम्बकोत्पातमृत्युवः॥ १३ ॥कागामिद्विशुभोमृत्युमुशलेगदकुञ्जरः॥राक्ष
साख्यचतुरस्यैर्यवर्द्धमानाक्रमादमी॥ १४ ॥योगाः स्वसंज्ञाफलदास्त्वह्यविंशतिमंजका॥रविवारे
क्रमादेतेदस्त्रभादिनुभादिधौ॥ १५ ॥सार्पाद्रौनेबुधेहस्तान्मित्रभादेवप्रजिते॥वैश्वभाद्रगवारे
चवारुणाद्राक्षरात्मजे॥ १६ ॥विरुद्धमंजयायोगातिथ्यवार्षसंभवा॥दूर्जवर्द्धस्वमेदोद्यादेशे
ष्यन्पत्रशोभना॥ १७ ॥हस्तार्क्षसूर्यवारेषुचन्द्रर्क्षचन्द्रवासरे॥कुजेस्त्रिभंबुधेमेत्रंगुरोपुष्योत्ति
संभृगो॥ १८ ॥रोहिणीशान्तिवारेतुमिद्वियोगाह्वयाजमी॥आदित्यभोमयोर्नन्दाभद्राशुक्रशशी

क सं
२४

कयोः॥ जयासौ मे गुरौ रिक्ता पुर्णा कौचमृता शुभम् ॥ २२ ॥ नदातिथि शुक्रवारे सौम्ये भद्राज
या कुजे ॥ रिक्ता मन्दे गुरौ वारि पुर्णा सिद्धा ह्यातिथि ॥ २३ ॥ इत्युपमहाध्यायो दशः ॥ १८ ॥ द्योग
धाक्षो महादर्शो मन्दा मन्दा किनी तथा ॥ मित्रा राक्षसिका सूर्य संक्रान्ति चर्क वामरात्र ॥ १ ॥ नामा
निक्रमशो ज्ञेयाश्चाप्रायेण पिबिष्मके ॥ शूद्रतस्कर वेश्याश्च देवभूपगवां क्रमात् ॥ २ ॥ चतुर्था
नां च सर्वेषां द्योगश्चास्तु सुखप्रदाः पूर्वाहेनृपतिर्हन्ति विप्रान्मध्ये दिने विशः ॥ ३ ॥ अपराहेनृमेशूद्रान्य
दोषे च पिशाचकान् ॥ निशि रात्रि च रात्रि तदा दीन्यरात्रिके ॥ ४ ॥ गोमनुष्यसि संध्यायां लिङ्गिने
रवि संदुःखः ॥ यदा मेघगते सूर्ये भरणपादि चतुष्टये ॥ ५ ॥ शश्वद्विर्भवेत्तत्र वृद्धिर्गार्द्रा चतुष्टये
॥ मघादि दशकं हानिः क्षेमं चानुक्तमेव च ॥ ६ ॥ सिंहशार्दूलवाराहः खरकुञ्जरमाहिषा ॥ तु

रामः
२४

रंगश्चाश्ववृषभकुर्कुटश्वववादिषु॥ ७॥ तिथ्यर्द्धयातिमङ्गान्निवाहनानियथाक्रमात्॥ भयो
निवाहनं वंङ्गवाहीकेविषयेस्त्वके॥ ८॥ भुभुरडिभिर्गुणैर्वालासिदण्डकोदण्डतोमराः॥ कुत्रपा
शाकुशास्त्रेषुविभक्तिर्करणोश्चिनः॥ ९॥ हविष्यापालमंलक्ष्मापपूषन्नपयोदधिः॥ चित्रान्न
गुडमध्वान्नशर्करावतोहविः॥ १०॥ निविष्टोवनिजेविष्टीबालवेचगरवेवे॥ उर्द्धगितस्तुकिं
स्तुघ्नशकुनेकोलवेरविः॥ ११॥ चतुष्पातैतिलेनागेषुतःक्रात्रिकरोतिमः॥ अंधंमंधंमध्य
दृष्टिमुलोचनमतःपरम्॥ १२॥ पर्यायाद्गनेयेद्रानिरोहिण्यद्यंचतुर्विधं॥ स्थिरभेष्वर्कसं
क्रात्रिर्जेयाधिष्मयदाहूयम्॥ १३॥ षडशीतिमुखंजेयंविषुवःसूर्यसंक्रमः॥ ग्रहःसंक्र

क. लं
२५

मनेपुण्यमहत्संकृत्प्रकीर्तिता ॥ १४ ॥ रात्रौ संक्रमणो भागो भानोर्वयस्यासक्रमे सदा ॥
आर्कात्पामतयो राशो रत्नरालमहयते ॥ १५ ॥ विज्ञेयं विवमध्ये तद्यदहः समहत्फलम् ॥
स्नातदानं ग्रहावतौ मयाम्यायनद्वये ॥ १६ ॥ अतीत्य धाम्यतत्कालं तथा कुर्याद्यु संक्रमे
॥ संक्रांतिकालतः सम्यक्तत्कालः पुण्यकः स्मृतः ॥ १७ ॥ याया संनिहितानाद्यज्ञास्ना
पुण्यं तथा कला ॥ यावद्विरशो पुरतः सङ्क्रान्तिभातु भुक्तिः ॥ १८ ॥ भानोरयनसंक्रांति
तथा तद्वागि संक्रमः ॥ संक्रांतिग्रहोर्ध्वं वा जन्म न्युभयपार्श्वयोः ॥ १९ ॥ नेष्टत्रिषु सु
भुभदसपर्याप्तपुनः पुनः ॥ हानिरुद्धिः स्थानहानिस्तत्राप्तिरिति क्रमात् ॥ २० ॥ तिलोप

राम
२५

एलिखे चक्रं त्रिंशत्त्रिंशत्त्रिंशत्त्रिंशत् ॥ तत्र हेमादि निक्षिप्य दद्यादोषाय नुत्तये ॥ २१ ॥ तारावलेन
शीतांशुवलवानदशाद्विः ॥ वलांसंक्रममानस्य वशात्वेष्टवलादिका ॥ २२ ॥ यादृशेनेन्दुभानो
श्च संक्रान्तितादृशं फलम् ॥ नराप्राप्नोति तदा शिशीतांशो साध्यसाधुवा ॥ २३ ॥ इति संक्रमणा
ध्यायमकीनविंशतिः ॥ १५ ॥ अथातसंम्य वक्ष्यामि सर्वे श्रीगोचरं फलम् ॥ ज्ञातव्यं जन्मराशे
स्तुतिविलंयद्वलावलम् ॥ १ ॥ हिमाद्रिर्विन्ध्ययोर्मध्ये वेधजंतुद्रहालयात् ॥ श्रेष्ठो दिवाकरश्च
द्विः दशांशेषु न विध्यति ॥ २ ॥ व्यार्कमिखेचरे रत्ननवमित्रात्मजे स्थिते ॥ जन्मत्रिषष्ट्यसन्ना
यदशमस्थशशीशुभः ॥ ३ ॥ विविधैर्विनवांस्तु मृत्युस्थेस्तुतिविध्यते ॥ त्रिषष्ट्यन्ताभगा

सं
२६

भूमिसुतोयदिशुभः प्रदः ॥ ४ ॥ रिः फ धर्मात्मजः स्थानस्थितः खेटेन विध्यते ॥ शुभोग्गं सुखम्
त्युर्दिगायस्थोन विध्यते ॥ ६ ॥ द्वित्र्येकाद्या हरिस्फेकायात्र रिस्फस्थे खेचरे यदि विंदुभिः ॥ द्विपंच
मन्ननवमलाभस्थशुभदोगुरुः ॥ रिस्फाम्बुत्रिदशा हस्थे ग्रहे यदि न विध्यते ॥ आसुताष्टांकलाभा
त्यस्थितः श्रेष्ठेन विध्यते ॥ ७ ॥ मृत्पुमन्नाकरवांकेषु लाभः त्रिपुमस्थितैः ॥ त्रिषष्टलाभगः
सौरिः शुभो यदि न विध्यते ॥ ८ ॥ घूर्तयर्मात्मजस्थेन त्वेकेवोक्षरस्मिना ॥ अपि विद्मोरपि किं
चित् न ददाति शुभफलम् ॥ ९ ॥ नामवेधविधानेन त्वशुभोपिशुभः प्रदः ॥ अतस्तद्विधिवदशा
विचारार्थं वलं वदेत् ॥ १० ॥ अज्ञात्वा द्विविधावेधा यो ग्रहजो वलं वदेत् ॥ समृद्धा वचनं नापि

सं
२६

हासंजातिजनेः सह ॥ ११ ॥ शुभोसितोनेष्टफलः शुभदः पायवीक्षितः ॥ ग्रहतो निः फलो ज्योतिः ॥
णाचावलोकितो ॥ १२ ॥ नीचगोरिपुराशिस्थो चाष्टमानंगतोपिवा ॥ शुभाशुभफलं दातु मशक्तः
विचरः सदा ॥ १३ ॥ ग्रहेषु विषमस्थेषु यत्नाद्वा तिसमाचरेत् ॥ हानिबुद्धिग्रहादीनां तस्माद्देष्टु
तमाग्रहा ॥ १४ ॥ सूर्यादीनां च संतुष्टो मासिकं मोक्षितं ततः ॥ सुविदुर्ममरक्तं पुष्परजं च व
ज्रकं ॥ १५ ॥ नीलगोमेदवेदुर्यधार्यं सस्वदुरुक्तमात् ॥ इति गोचराध्याये विंशतिः ॥ २० ॥ ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि चन्द्रतारावलं शुभम् ॥ १ ॥ चन्द्रतारावलं हेतुः कार्यमिदमेव ध्यात्वा नृणां ॥ मासा
दिन्दुशुभो यस्य तस्य र्क्षतस्य शोभनम् ॥ २ ॥ कृष्णादिन्दिवा वसुमेतु शुभं तद्व्यत्ययेन्यथा ॥ शुभः

सं
२७

शशीशुक्लपक्षे द्वितीयतवपञ्चमे ॥ ३ ॥ जन्ममन्त्रादिपथो मप्रत्यकसाधनवेधना ॥ मित्रप
रममित्रं च जन्मभातयुः पुनः पुनः ॥ ४ ॥ जन्मत्रिपञ्चमप्राख्यताशनेष्टफलप्रदाः ॥ अरिष्टपरि
हाराय दद्यादेतद्विजातये ॥ ५ ॥ शाकं गुडञ्च लवणं सतिलकाञ्च न क्रमात् ॥ शुक्लपक्षे वर्त्तन्
दुताशवलवतीतरे ॥ ६ ॥ चन्द्रस्य द्वादशावस्थामेष राशे यथा क्रमात् ॥ यात्रात्र प्रक्षमसमं
संज्ञा तुल्यफलप्रदा ॥ ७ ॥ षष्टिद्वं च द्वादशत्रयं तत्कालघटिकाच्चितम् ॥ वेदघ्नमिषु वेदात्म
वस्थाभानुभाजिता ॥ ८ ॥ प्रवासनद्वारा मृता जयाहास्यारतिमुदा ॥ सुप्ताभुक्ता ज्वरा
मुस्थितिर्नाम संज्ञका ॥ ९ ॥ ॥ इति चन्द्रताशवलनामो ध्याय एकविंशति ॥ २१ ॥

रानः
२७

अथातः सम्प्रवक्ष्यामि सर्वलग्नवलं शुभम् ॥ प्रत्येकं सर्वकार्यार्थिना तत्र कार्यं प्रसिज्यया ॥ १ ॥
वृत्तबंधनयानो ग्रभूषणं सन्धिविग्रहं ॥ ग्राहवाकरधान्यादिसेषलग्ने विधीयते ॥ २ ॥
मङ्गलस्थिरवेश्यास्तु वाणिज्यपशुकर्मयत् ॥ कृषिमङ्गलधान्याद्यं वृषलग्ने प्रसिद्धति ॥ ३ ॥
संज्ञया ग्राहवशिष्याश्च कलाविज्ञानभूषणं ॥ मङ्गलं च भिक्षेकाद्यं कर्त्तव्यं मिथुनोत्तरे ॥
४ ॥ वापीकूपतडागादिवारिवन्धनमोक्षणम् ॥ पौष्टिकं लिखिलेयादिकर्त्तव्यं कर्कटे
दये ॥ ५ ॥ धान्यक्षुत्कृषिवाणिज्यशिरसे वा भिक्षे च नम् ॥ भूषणं सारमाद्यं गतिसिंहलग्ने
प्रसिद्धति ॥ ६ ॥ मङ्गलं शिल्पविद्याश्च चरुस्थिरविभूषणम् ॥ कृषिपौष्टिकवा

क. सं.
२८

गिज्यं कं न्यालने प्रसिद्धति ॥ ७ ॥ तुलाभाशडाश्रितकार्यपरापक्षमिषे च नम ॥ भू
षणं कोर्यं मंजु मंतुलालने प्रसिद्धति ॥ ८ ॥ रक्तवस्त्रादिकं कर्मसतथातामस्यपेदन
म् ॥ भूषणादिषु सेवाचकर्तव्यं वृश्चिकोदये ॥ ९ ॥ मङ्गलाष्टेन मंजु मशिल्यागिचक
लाखिला ॥ शस्त्रास्त्ररुषिवागिज्यकर्तव्यं कार्मुकोदये ॥ १० ॥ रुषियात्राहवाश्च बुवा
रिवन्धनमोचनम् ॥ सन्धिविग्रहभूषाद्यं कर्तव्यं मिथुनोदये ॥ ११ ॥ वागिज्यरुषिदि
ल्याद्यंतोयं कर्माखिलं च यत् ॥ स्थिरभूषणावाग्याद्यं कर्तव्यं कलशोदये ॥ १२ ॥ मा
हृत्यरुषिमेवाश्चक्रियविक्रियम् ॥ जयकर्माखिलं शिल्पकार्यमीतोदये हितम् ॥ १३ ॥ यथो
दितानि कार्याणि तथा सिद्धान्तितानि वै ॥ पाये रक्तदृष्टे बुमेयादिषु च राशिषु ॥ १४ ॥ नृ

राम.
२८

युग्मकर्किकन्यात्यघटकार्मुकराशयः॥ शुभास्पदचाशुभदास्त्रितगापापराशयः॥ १५ ॥ पा
पग्रहाक्षीनचन्द्रकुजाक्यकाशतैर्युतः॥ बुधोपिस्मान्नचन्द्रविशुक्कागुरुशुभग्रहाः॥ १६ ॥
वृत्तं ५०० ॥ सोम्यग्रतेसाराशीनां प्रकृत्यानभवत्फलम् ॥ शुभाशुभग्रहानां संयुक्तौने
क्षितानवा ॥ १७ ॥ अपि सोम्येक्षितयुतः कुराशिशुभग्रहाः ॥ क्रूरेक्षितयुतः सोम्यराशि
रायशुभप्रदा ॥ १८ ॥ ग्रहामनावलोकाम्यां राशिभावो नुवर्तते ॥ ग्रहोद्यतविहीनो मोक्षभा
वमुपसर्पति ॥ १९ ॥ आदौ मम पूर्णफलदं मध्ये मध्यफलप्रदं ॥ अन्ते तु ह्यु फलं लयं मर्ग
स्मिन्नेवमेव हि ॥ २० ॥ नरलये च राशे न शुद्धे धर्मात्मजे ह्यमे ॥ दुव्यनिक्षेपरां कार्यं प्रत्या

क. सं.

२५

गमनवांछितै ॥ २१ ॥ चरेचरांशकेलयेबुधेक्षितसंयुते ॥ दशमस्थेभूमिपुत्रेचौर्यकालः
प्रकीर्तितः ॥ २२ ॥ दशमेकादशेसूर्यकुजेवाशुभलग्नके ॥ विद्यायुधाभ्यामंयुक्तमेवाक
र्मापिमिथ्यति ॥ २३ ॥ शुभग्रहांशकेलयेनैधनेशुद्धिसंयुते ॥ रक्षावृद्धिक्रियाशक्ताप
भूनांपशुगशिषु ॥ २४ ॥ गुरुर्त्तमेचतुर्थेर्केकर्मारंभः प्रशम्यते ॥ दशमेर्केगुरोर्त्तमेत्वभि
चारः प्रशम्यते ॥ २५ ॥ चन्द्रोदयेचन्द्रवारेकेन्दुस्थेदेवपूजिते ॥ दीक्षाभुमुक्ष्योधर्मस्थेः
दूरैकार्यवलोकिताः ॥ २६ ॥ श्रुतिस्मृतिपुगणादिप्रोक्तानांधर्मकर्मणाम् ॥ गुरु
लग्नवर्गेषुप्रारंभस्तद्वलेगति ॥ २७ ॥ लग्नधर्मगतेसोमो गुरोर्वाहिपदीधितो ॥ जयो

ग. सं.

२५

वर्गस्थितेशिल्पकर्म्मार्म्भप्रशस्यते ॥ २८ ॥ पापप्रहोदयंहित्वा बुधराशिगतेविधौ ॥ शुभेषु
दयसंस्थेषु ज्ञानस्य प्रहरां शुभम् ॥ २९ ॥ लग्नसंस्थे बुधे चन्द्रे बुधराशौ तु विहिते ॥ शुभप्र
प्रहेश्चतुर्थस्थे मय्यारम्भप्रशस्यते ॥ ३० ॥ दशमैकादशीराशी लग्ने जन्मलग्नतः ॥ वित्रः
केन्द्रत्रिकोणास्थेः पञ्चकर्मघटं विना ॥ ३१ ॥ गुरुजेवालमगते शुक्ले कर्मगते विधौ ॥ आ
प्यभेजलकार्यागामारम्भः सिद्धिदं मृतः ॥ ३२ ॥ षट्सप्तमहात्पशुद्वेचवलिनः शुभखेचरा
ः ॥ आयुर्द्विकोयोगे कर्त्तव्यातो वधी क्रिया ॥ ३३ ॥ स्वपुष्यसमेनेषु लग्ने शुक्ले क्षिते पुते
॥ कर्त्तव्ये तिले ह्यम्यां द्वादश्यां मन्थिष्यते ॥ ३४ ॥ सङ्करे कूरवर्गस्थे चन्द्रवलिनिबोधने

क. सं
३९

॥ अरिहयोगे कर्तव्यं त्वभिचारि नैधने ॥ ३५ ॥ गुरो लभ्यते शुक्रे वलिना पोदये विधौ ॥ शम्भु
कृषिक्रिया तत्र दुर्वलैः कुरवे चरैः ॥ ३६ ॥ आदौ प्रकल्पयेत् सर्वलये कर्तुं विधौ बलम् ॥ वली
पपत्ने शशिनि शत्रुत्वे वलिना ग्रहाः ॥ ३७ ॥ चन्द्रम्य बलमाधार मधेयं चाप्यवेचनम् ॥ आ
धारे सुस्थिरे भूते प्रावेद्येद्योत्पत्ते किलः ॥ ३८ ॥ शुभदोयदिशीतो शुभग्रहाः सर्वशुभप्रदाः ॥
लभोदितान्शके पुष्पफलवेम्नान निक्रम ॥ ३९ ॥ ग्रहो द्वितीय प्राप्ते प्रस्था नेनैव न्य कल्पयेत्
॥ एवं लग्नग्रहात्तात्वाभावतः पूर्वमन्त्रये ॥ ४० ॥ प्रायः शुभग्रहास्तद्वरिः फलदास्तु न प्रदाः ॥
पापान्त्रिकोणकेन्द्रान्पुनस्तु स्यात् शुभप्रदा ॥ ४१ ॥ पूर्णाक्षीरोपि नन्दोलने सर्वत्र गतिः

रामः
३०

जन्मभादृष्टमन्त्रान्तेमोम्याचितोपितत् ॥ ४२ ॥ तथैवाष्टमः शिष्टगहितः सर्वकर्मसु ॥ तल
भ्यतेत्यदिवसेलनीसर्वगुणीन्वितः ॥ ४३ ॥ दोषाल्पत्वेगुणाधिक्येसकालोमहत्तमप्रदः ॥ ॥
इतिलग्न्यायोद्वाविंशति ॥ २२ ॥ अथातः सम्यक्क्षयामिनारीणां प्रथमा त्रयम् ॥ शुभाशुभफलं
प्राप्तिस्तद्वशाच्च भवेद्यतः ॥ लग्नपञ्चाङ्गवस्ततो ज्ञातव्याः शुभाशुभम् ॥ २ ॥ पृष्ठकम्पतुलग्नस्य नि
धनस्यैविधौ यदि पापग्रहेक्षितेयुक्ते मानारी दुर्भगा धवा ॥ ३ ॥ क्षस्मिन्नेद्रकुजयुते लग्नपापग्रहो
यदि मुक्तास्थितः सदा ॥ ४ ॥ अष्टमीषष्ठ्यमारिक्ताद्वादशी सङ्क्रमेपि वा ॥ विधृतो व्यतिपाते च ग्रहो
चन्द्रसूर्ययोः ॥ ५ ॥ विद्यां संख्यां सुतिद्रायी दुर्भगा प्रथमा त्रयम् ॥ रोगिणी रविनारि च सोमवारो प
तिव्रता ॥ ६ ॥ दुःखिता भौमवारो तु रात्रावपि तथैव च ॥ मानिनी युक्ता भोगी शुभगा वधुपूजिता

क.सं

३१

३२

॥ ७ ॥ शोखाचितपुत्रवतीपतिभक्ताचदसभो॥ काकवन्ध्यापरप्रेष्यादुशीलाखैरिणी॥ खला॥
स्वगर्भापातनिरतायाम्यमेवद्वभाषिणी॥ मृतः प्रजापरिष्यापरसत्तानसंयुता॥ ८ ॥ परमपुत्रा
गीमानयुक्ताचवद्विभे॥ सुरूपसुभगामानीपतिभक्तासुपुत्रिणी॥ ९ ॥ श्रीसंयुतापि
मन्दगामीचवद्विभे॥ पतिव्रतासुपुत्राद्यामानीसर्वसहासती॥ १० ॥ भोगीकर्मरतागनीचन्द्रा
भेरीद्विगामिनी॥ चलव्रताखलाकट्याज्ञोगुरासमचिता॥ ११ ॥ वन्ध्यापितृद्वहासक्तावस
रोद्विभेतथा॥ कुलाचाररतामानीपतिभक्तासुपुत्रिणी॥ १२ ॥ सुभगाधनेनीभोकाहारेलादिनि
भेसती॥ प्रचण्डकामसंसक्तासुपुत्रामातृमादिनी॥ १३ ॥ यशस्विनीधनेनीभोगीचन्द्रा
प्रेष्यभे॥ चलसानिद्विगाकामीपुञ्जलीकपटाखला॥ १४ ॥ दुःसत्तानवतदुःखीय

३२